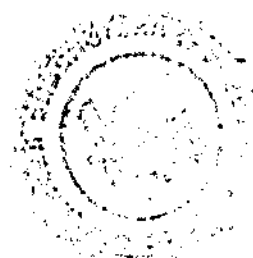

ТОРСНИ СГОВОРЪ

XVII година
ОКТОМВРИЙ, 1940.

Българска Земедѣл. и Кооперативна Банка

НАРОДНО УЧРЕЖДЕНИЕ

за

**ЗА ОБСЛУЖВАНЕ СЪ КРЕДИТЪ БЪЛГАРСКОТО
СТОПАНСТВО И КООПЕРАЦИИ**

Основано въ 1864 година.

Преустроено въ 1879, 1904 и 1934 год.

НАПИТАЛЪТЪ Е НЕОГРАНИЧЕНЪ

Въ края на всѣка операционна година къмъ собственитѣ банкови
срѣдства се прибавя и цѣлата чиста печалба.

ОБСЛУЖВА СЪ КРЕДИТЪ:

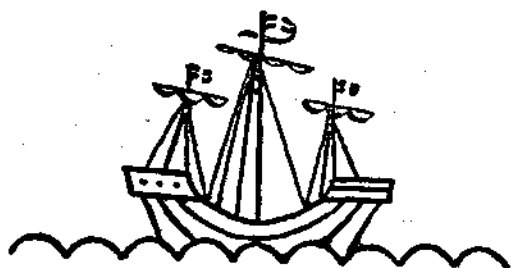
Земедѣлскитѣ стопанства, земедѣлскитѣ кредитни и кооперативни потрѣбителни
сдружения, тѣхнитѣ съюзи и воднитѣ синдикати; занаятчийтѣ и занаятчийскитѣ
кооперации; популярнитѣ банки и тѣхнитѣ съюзи.

ИЗВЪРШВА:

Всички банкови операции, приема спестовни влогове, срочни и
безсрочни, при най-износни условия.

Седалище и управление въ София

10 клона и 48 агенции въ всички производителни, земедѣлски
градове и села, 250 популярни банки въ цѣлата страна, които
извършватъ влогово-акредитивна служба. Постоянна кооперативна
изложба въ София.

МОРСКИ СГОВОРЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЕНЪ МОРСКИ СГОВОРЪ

Година 17.
Варна, октомврий 1940 год.

Уренда
Книжовно-просвѣтниятъ отдѣлъ

Брой 8.
Гл. редакторъ В. Паспалеевъ

Добруджа и Б. Н. М. С.

Възвръщането на Южна Добруджа къмъ България се посрещна съ извънреденъ възторгъ отъ нашия измъченъ народъ, радостнитъ мигове въ живота на който сж само капки въ безкрайното море на неговитъ страдания.

Съ усилия и жертви, каквито само българинътъ може да понесе, презъ столѣтията и хилядолѣтията на своето съществуване българскиятъ народъ е вървялъ по историческия пътъ на своето развитие и е постигалъ заслуженитъ и законнитъ свои успѣхи по бойнитъ поля отъ бръговетъ на Дунавъ до бръговетъ на тритъ морета — Черното, Бѣлото и Синьото.

Никога съ едно драсване на перото нашиятъ народъ не е спечелвалъ чужди земи, но тъкмо тъй сж били отнемани най-свиднитъ кѣтове на неговата земя.

Отъ началото на този месецъ Южна Добруджа зае пакъ своето законно мѣсто въ картата на Балканския полуостровъ, но това се постигна благодарение на гранитната твърдостъ на българина да отстои своитъ жизнени права и на кървавитъ страдания, които още продължаватъ.

Българскиятъ народенъ морски сговоръ сподѣля голѣмата заслужена радостъ на своя народъ. Той чувствува и гордостъ отъ постигнатото, защото като чисто народностна организация той има въ основата на своята дейна програма да се бори за обединението на българското племе. Въ всичкитъ свои прояви той е действувалъ въ тази насока.

Възвръщането на Добруджа ще даде покрай другото новъ потикъ и разширение на нашето

търговско корабоплаване. Увеличаването на морския ни бръгъ съ 93 километра, а на дунавския съ 75 ще повлияе благотворно върху развитието на родното морско и рѣчно параходство, ще засили и нашия риболовъ.

Разширенитъ водни граници ще издигнатъ още повече значението на нашия воененъ флотъ и непременно ще наложатъ по-голямъ грижи за него, за да стане той равноцененъ другаръ на родната армия. По този начинъ ще се направи още една голѣма крачка напредъ въ разрешаването на една отъ основнитъ задачи на нашата организация.

Но радостта на Българския народенъ морски сговоръ е още по-голяма поради друга причина: съ присъединяването на Южна Добруджа къмъ майката — отечество се туря началото на откритото и всестранното международно признаване на българскитъ народностни права въ цѣлия въ имъ обемъ. Не само приятелитъ, но и неприятелитъ заговориха за нуждата отъ задоволяване на справедливитъ, исторически и етнически обосновани стремежи на нашия народъ.

Ние твърдо върваме, че маршътъ на българския войникъ по добруджанскитъ полета и походътъ на българския морякъ покрай величественитъ бръгове на областта, която е люлката на българското царство, ще бѣде последванъ и продълженъ къмъ останалитъ поробени български земи, къмъ останалитъ български води. Нашата организация неуклонно продължава своя пътъ и полага всички усилия за постигането на този върховенъ отечественъ идеалъ.

МОРСКИ СГОВОРЪ.

Добринъ Василевъ

Ново българско море

Съключената на 7 септември 1940 г. въ румънския градъ Крайова спогодба на България се възвърна оная територия отъ Добруджа, която по силата на Букурещкия миръ отъ 28 юлий 1913 година Румъния ѝ отне безъ война.

Тая територия отъ 7,696 квадратни километра граничи на изтокъ съ Черно море на едно протежение — отъ южно отъ устието на р. Екрене въ Черно море до единъ и половина километъръ южно отъ с. Иланлъкъ на румънския черноморски брѣгъ — отъ близо 93 километра. Съ това източната българска граница — брѣговата линия на Черно море се увеличи въ още 93 километра или прибавени къмъ досегашната черноморска граница отъ 311.2 километра даватъ общо български брѣгъ отъ 404.2 километра на Черно море.

Почвайки отъ едно мѣсто, южно отъ румънското село Змиино (Иланлъкъ) на едноимененъ малкъ носъ, удължениятъ български черноморски брѣгъ започва отъ северна ширина $43^{\circ}41'50''$ следвайки южна посока, той се издава южно отъ село Шабла доста въ морето и тукъ се явява най-източната точка на тоя брѣгъ въ Черно море — на $28^{\circ}38'45''$ (отъ Гринуичъ) източна дължина, така наречения Шабленски носъ.

Притежаването на една нова брѣгова линия на море отъ 93 километра значи и притежаването на едно море, което се простира предъ този брѣгъ навътре при общо използване за корабоплаване и риболовство. Още по-непосрѣдствено е това притежание въ пространството на водната повърхност на една ширина отъ брѣговата линия до 5 морски мили навътре.

Новото българско море, освенъ че увеличава по тоя начинъ площта на България въ Черно море, но има и голѣмо значение за риболовството. Знаено е, отъ времето отъ преди 1913 г., когато това морско пространство бѣ българско, че по брѣга между Шабла и н. Калиакра риболовството бѣ цвѣтущо, а около и покрай носа минаватъ голѣми ята риба — пасажи на риба.

Новиятъ брѣгъ е изобщо стрѣменъ и мжно достъпенъ. На мѣста при н. Шабла и н. Калиакра е много скалистъ, съ много пещери.

Височината му е два метра южно отъ границата, постепенно качваща се до 40 м. при с. Кая-бей-къой, следъ това до 62 м. при н. Калиакра, после до 185 м. между Каварна и Балчикъ се спуска стрѣмно до единъ метъръ надъ морското равнище при устието на р. Батова и до устието на р. Екрене.

Блата покрай него има при с. Дуранъ-Кулакъ, наречено „Орловка“ (Карталъ), северно отъ шабленския носъ наречено „Салмушъ“ (при с. Сатълмъшъ), малкото шабленско блато до едноименния носъ, „Болата“ при н. Калиакра, „Тузла“ източно отъ Балчикъ, между последния градъ и с. Тюркъ-Суютчукъ и мочуритъ при рѣка Батова, около устието ѝ въ морето.

Плитковини има предъ шабленския носъ, а подводни скали около сжщия и около н. Калиакра.

Отъ Змиино до носъ Калиакра брѣгътъ е изложенъ всецѣло на северо-източнитъ вѣтрове и нѣма заливи, освенъ дветри малки вгънки при

Шабла, южно отъ фара на сжщия, южно отъ с. Кая-бей-къой и Сюртюкъой, и току до самия Калиакра.

Макаръ и да не може да се нарече заливъ въ истински смисълъ на думата, брѣгътъ непосредствено на западъ отъ н. Калиакра до една трета отъ разстоянието между последния и с. Български Суютчукъ е много запазенъ отъ вѣтрове. Затова защото той е обрнатъ къмъ западъ взема точно северо-южна посока и по тоя начинъ е преграденъ отъ къмъ изтокъ отъ ивицата земя, която се спуска все по-тѣсно и остро отъ северъ къмъ югъ и завършва съ тѣсния носъ Калиакра.

Малкиятъ и сжщински заливъ на Балчикъ (за разлика отъ голѣмия балчишки заливъ включенъ между н. Калиакра и н. Св. Константинъ) е много запазенъ отъ вѣтрове, следствие вгъването му току при Балчикъ навътре въ сушата и преграждането му отъ източнитъ вѣтрове отъ високия близо 180 метра брѣгъ въ видъ на носъ, непосредствено юго-източно отъ Балчикъ.

Тоя заливъ, по-право малко заливче, е най-тихото и безвѣтренно мѣсто по цѣлия български черноморски брѣгъ, въ сравнение съ постояннитъ обвѣтряния навсѣкжде по протежение на последния. Мѣста за закотвяне на кораби и приставане по новия брѣгъ сж именно тукъ при Балчикъ и при Каварна (предъ една малка вгънка).

За времето до 1913 г. въ балчишкото пристанище, което е снабдено само съ единъ обикновенъ, вдаденъ въ морето пристанъ, сж влизали и излизали годишно срѣдно около 240 кораба съ пара, платна и шлепове.

Балчишкиятъ заливъ е естествениятъ излазъ на море на източна южна Добруджа.

Фарове по новия брѣгъ има на шабленския носъ и на носъ Калиакра.

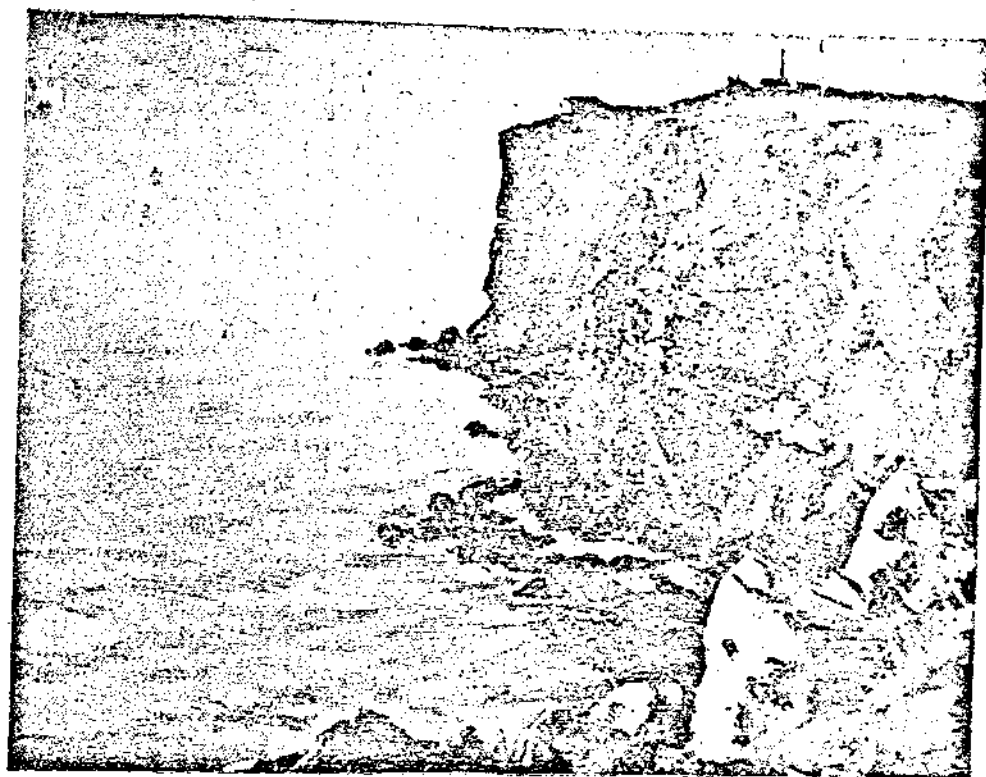
Отъ основаването на първото българско царство до падането на второто българско царство подъ турцитъ — до 1396 г. — този брѣгъ е билъ български, както и отъ освобождението — 1878 г. до 1913 г. (м. юлий).

Въ древността на мѣстото, гдето е сега построенъ шабленския маякъ, е имало построено пристанище съ вълноломъ, наречено „Кария“ (I—III в. сл. Р. Хр.).

Това пристанище е служило за междинна становка на корабитъ, плаващи между Одеса и Цариградъ или по-право между устието на Дунава и Месемврия.

Добруджанскиятъ български брѣгъ добива голѣмо значение за българитъ, особено презъ XIV вѣкъ, когато крайморски подчинени на търновскитъ царе сж били владетелнитъ князе Баликъ, братъ му Добротица и синътъ на последния Иванко.

Цѣлата област на тия владѣтели — освенъ другитъ земи — по сегашния брѣгъ между Шабла и устието на р. Батова (и р. Екрене) се е наричала карвунска земя. Главниятъ градъ на тая земя е билъ Карвона — сегашниятъ Балчикъ. Но главната крепостъ на море — опората на владението на тия князе и на морска България, т. н. „Приморско княжество“ — е била Калацера (вѣроятно),

Калиакра
отъ Г. Велчевъ

дмесь къмъ мѣстото на брѣга западно отъ н. Калиакра до с. Български Суютчюкъ.

Много е възможно, обаче, имената на Калацера и сегашната Калиакра, която въ разни времена и въ употребата на разни народи и пжтешественици е носила десетина разни названия, да сж означения на една и сжща крепостъ, която безспорно е била на сегашната Калиакра и се е простирала и по-нататкъ отъ малкия калиакренски полуостровъ—езикъ, до къмъ сегашното село Български Суютчюкъ все по брѣга.

Изборътъ падналь върху Калиакра или Калацера — да бждатъ опора на приморското княжество, е билъ много правилень.

Отъ калиакренския носъ, при стратегическитъ възможности и особености на тринадесетия вѣкъ, най-добре се е пазила карвунската земя отъ неприятели отъ югъ (византийци) и северъ (руси, татари и генуезци).

Около брѣговетъ на Калиакра се е развила и морската мощъ на приморското княжество отначало при Балика, а отпосле и най-вече при Добротица (у чужди историци — подъ името Добротичъ), който е билъ полунезависимъ владѣтель отъ 1353 до 1385, но подчинень на общобългарскитъ царе Иванъ Александъръ и Иванъ Шишманъ.

Народностниятъ обликъ на княжеството на Добротица, чието име турцитъ следъ 1400 г. слагатъ върху цѣлата карвунска земя — земя на Добротица — Добруджа, е билъ всецѣло български, и флотътъ, който Добротица е построилъ и командувалъ, е билъ флотъ на българи, най-крупната до сега проява на българското племе по море.

Тоя флотъ е предприель въ 1374/5 г. походъ срещу Трапезундъ, за да вземе участие въ династическитъ борби между византийскитъ императори, а презъ 1383 и 1384 се готви да отиде срещу Генуезката колония Кафа, на сегашния кримски полуостровъ, за да влѣзе въ морски бой съ тѣхния флотъ.

Становкитъ на тоя флотъ по черноморския брѣгъ ще да сж били нѣколко, защото при разширението на княжеството си на югъ до Козякъ (сега Обзоръ) и на северъ, чакъ до Килия, на сегашния ржавъ на Дунава, при вливането на последния въ Черно море — Килия е влизала тогава въ българскитъ земи — този флотъ е можаль да действува свободно, което обстоятелство е задавало грижи, както на византийци, така и на генуезци.

Презъ 1366 г. савойскиятъ графъ Амедей VI, наречень Зелениятъ графъ, съюзникъ на Византия, е предприель морски походъ срещу България, обсаждалъ е Варна безуспѣшно, безъ да може да я превземе, и въротно е ималь стълкновение по море чрезъ своя флотъ съ силния флотъ на Добротица, за което, за жалость, до сега не сж намѣрени подробни данни.

Самата, обаче, подготовка на флота на Добротица за походъ срещу кримскитъ генуезци сочи че този флотъ е билъ силенъ, добре въоръженъ и многоброенъ, за да се решава да излѣзе на бой срещу такъвъ силенъ и добре устроенъ воененъ флотъ, какъвто е билъ генуезкиятъ въ оная епоха — втората половина на XIV-я вѣкъ.

Останкитъ отъ по-видими значително на времето си крепости по черноморския брѣгъ като Калиакра, при Шабла, при Каварна, при р. Екрене

(въ мѣстността Хачуката) т. н. Кранея и други сочат колко голѣма роля е игралъ този черно-морски брѣгъ въ българската история, особено презъ време на второто българско царство.

Бидейки източна граница на българскитѣ земи,

той е билъ добре защитенъ, както и сега пакъ така добре трѣбва да бѣде защитенъ, за да господствува надъ българското Черно море, вече уголъмено и изворъ на стопански блага и народностна свобода, независимостъ.

Крумъ Кънчевъ

Българскитѣ моряци въ свободна Добруджа

По цѣлата българска земя е празникъ. Празникъ е и въ двора на Морското на Н. Величество училище, където е строенъ морскиятъ окупационенъ отредъ.

Никога не съмъ виждалъ нашитѣ моряци подъ лжчитѣ на толкова радостъ и младенчески възторгъ. Никога тѣхнитѣ сини облѣкла не вѣрвамъ да сж прикривали такава буря отъ чувства, каквато бушува днесъ въ гърдитѣ имъ.

Командата „за среща на знамето“ е дадена, и при затаяния дѣхъ на всички само бойното знаме, светинята на частта, плющи съ тежката пурпурна свила наредъ съ тържественитѣ звуци на флотската музика.

Часътъ е точно деветъ. Това е съкровениятъ мигъ на историческата дата 21. септември 1940 година, когато корабнитѣ сирени и камбанниятъ звънъ буйно увѣнчаватъ съ среброзвучна пѣсенъ неизразимата радостъ на всички българи.

Подобно тръбень зовъ, който възпламенява сърцата за подвигъ, проецаватъ думитѣ на кап. II р. Т. Цицелковъ, командирътъ на отряда:

„Чуйте сиренитѣ! Тѣ възвестяватъ отъ водитѣ на родното море великия мигъ, когато надъ свидна Добруджа изгрѣва свободата. Въ този незабравимъ мигъ българската храбра войска преминава границата...“

„Намъ, морското воинство, се падна историческата честь да прекратимъ свещенитѣ брѣгове на добруджанското приморие.“

„Нека да се покажемъ достойни събратя и сътрудници на сухопѣхнитѣ бойци. Нека да летимъ напредъ съ непоколебимата вѣра, че победоноснитѣ стѣпки на този освободителенъ походъ ще проехтятъ и по други поробени наши земи, за да бѣде единъ день радостта ни пълна!“

Посрещнатъ съ гръмовито „ура“, идва началникътъ на Флота на Н. Величество кап. I р. Ас. Тошевъ, който съ сърдечни думи честити великата

всенародна радостъ и допринася за върховното напрежение на доблестнитѣ моряци.

„Една следъ друга падатъ веригитѣ на робството, изковани отъ коравосърдечнитѣ сждници въ Ньой!“

„Като ви честитя свободна Добруджа, пожелавамъ успѣшно плаване и щастливо пристигане на добруджанския брѣгъ!“

И стройнитѣ редици на българскитѣ моряци се занизватъ къмъ пристанището съ красотата на една тържественостъ, предъ която бледнѣе и най-тържествения химнъ. Тѣхниятъ пѣтъ е постланъ съ цвѣтя. Тѣхнитѣ гърди сж обкичени съ цвѣтя, самитѣ тѣ сж живи цвѣтя! Всѣки отъ хилядитѣ изпращачи ги чувствува като пратеници на морска България, като видимъ изразъ на вѣчната брънка, що свързва майката Отечество съ златна Добруджа.

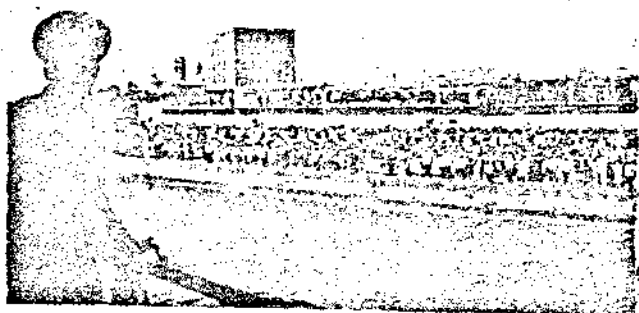
Това необикновено изпращане, въ което участвува цѣла Варна, е несъмнено доказателство, че духътъ на българщината е единенъ и непоклатимъ, че съ неизчерпаема мощъ народътъ ни бли отъ борчески постъ, когато се разрешаватъ голѣмитѣ народностни въпроси. А въ тази знаменателна проява се крие драгоценниятъ залогъ за всестранното преуспѣване на утрешна България.

На пристанището. Напраздно многобройността на изпращачитѣ се сили да съперничи на неописуемото въздушевление, което е пленило всички, всички до единъ. Наскоро, когато дѣлото на усърднитѣ киносемачи бѣде изнесено на показъ, свѣтътъ ще се увѣри въ истинността на многоповтаряната изповѣдь на нашитѣ писатели и вестникари: „Добруджанското събитие извая неповторими образи, нарисувъ неподражаеми картини, за чието творческо претворяване е немошна четката на великия художникъ, безсилно е перото на вдъхновения поетъ. Това, което стана, не се подава на описание. Преживѣно на самото мѣсто, то ще се помни цѣлъ животъ и ще бѣде разправяно на идващитѣ поколѣния като хубава, вълшебна приказка!“

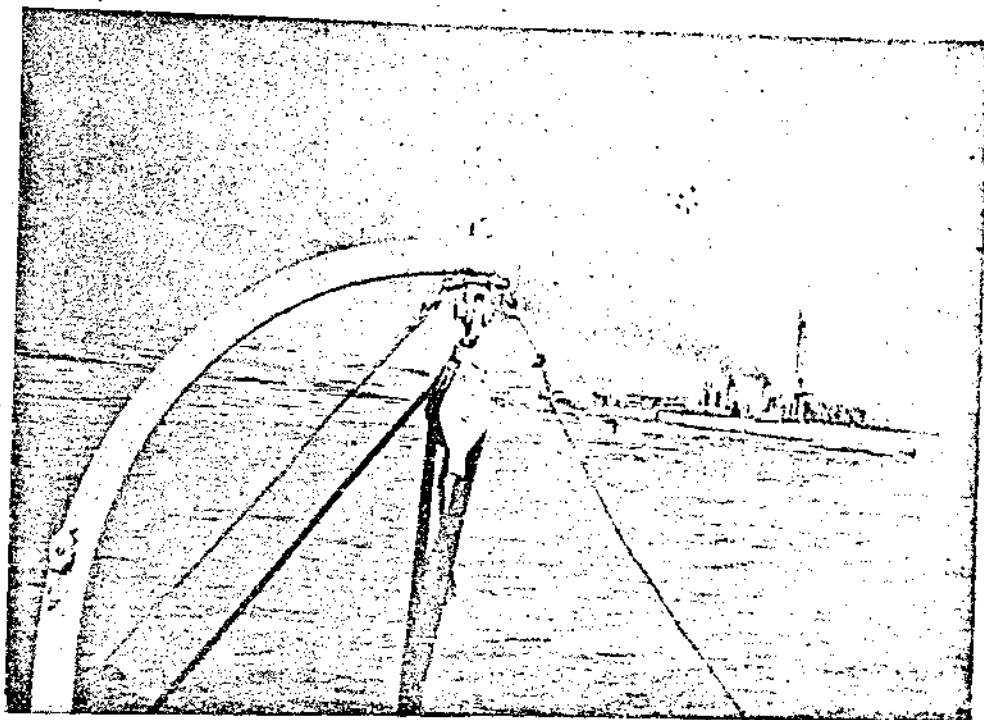
Отъ челната редица се отдѣля началникътъ на Флота, придруженъ отъ своя щабъ. Гиздави добруджански девичи, съ лица, които сияятъ като животворното слънце отъ българското небе, на изпращане обкичватъ съ цвѣтя и кърпи, по народенъ обичай, висшия пѣлководецъ.

„Много здраве на роднитѣ души, — се провикватъ съ крѣпни гласове щастливитѣ изпращачки, — кажете имъ, че ние ще дойдемъ въ земята, която ни роди. Въ нашата тѣжа и радостъ по Добруджа ние всѣкога оставаме нейни вѣрни чада, готови за служба съ любовта на българитѣ къмъ всичко българско. На добъръ часъ, морски воини — освободители!“

На парахода „Бургасъ“, който ще отнесе морячитѣ въ свободнитѣ води на Добруджа, негър-

Несмѣтното множество изпращачи на варн. пристанище

Торпедоносецъ въ ес-
корта на десантния
отредъ

пеливото очакване достига своя връхъ. Звучитѣ на добруджанския химнъ, непрестанно свиренъ отъ флотската музика, окрилятъ душитѣ на моряцитѣ, — и тѣ блѣнуватъ мигъ по-скоро да полетятъ, за да „алѣзатъ въ кракъ“ съ нашитѣ войски по суша, които два часа вече откакъ съ славния си маршъ заливатъ кжтъ следъ кжтъ добруджанския черноземъ.

Часътъ е 11 и 30 минути. „Бургасъ“ дава сигналъ за тръгване. Въ сжщото време, като бързолетни, горди орли, които напуцатъ съ борчески устремъ своето гнѣздо, нашитѣ торпедоносци „Храбри“, „Строги“ и „Смѣли“ се откъватъ отъ водитѣ предъ Флота на Н. Величество и въ върволиченъ строй се плъзгатъ по огледално тихитѣ води, въоръжени съ неизмѣнната мощъ на своитѣ машини и безпримѣрната храбростъ на своитѣ обслуги.

Трѣбачитѣ тържествено свирятъ „за среща“, последвани отъ сиренитѣ на търговскитѣ ни кораби, на котва въ пристанището.

„Бургасъ“ е на пѣтъ, съпроводжанъ отъ славнитѣ торпедоносци, ветеранитѣ на родния флотъ, къмъ които се присѣдиняватъ бързоплувнитѣ торпедни лодки. И както огнеструйната мѣлния съ гигантски нокътъ прокарва ослѣпително блѣскава бразда по небесния океанъ, така и свѣткавичниятъ бѣгъ на тѣзи „морски хрътки“, чудо на съвременната техника, чъртае бѣлопѣнна диря по огромната снага на морето.

Вълноломната стена е почернѣла отъ народъ. Тя прилича на хилядозърнестъ гроздъ, разлюлѣнъ отъ невидима, буйна стихия.

Синиятъ просторъ на Варненския заливъ блести отъ позлатата на есенното слънце като нерожковоренъ домъ, приелъ въ майчински обятия единъ празнуващъ, опияненъ отъ щастие народъ, който съ „ура“ и „на добъръ часъ“ изразява своето бликащо въодушевление.

Въ 13 часа, когато „Бургасъ“ прорѣзва водитѣ предъ старата граница, корабната сирена съ пълнозвучно изсвирване ознаменува навлизането въ свободнитѣ води на освободеното крайморие.

Началникътъ на Флота съ отмѣренъ, тържественъ гласъ прочита предъ моряцитѣ отъ окупационния отредъ Височайшата заповѣдь до 3-та армия за навлизане въ предѣлитѣ на Добруджа.

„Шуми Марица“, „Химнътъ на Царя“ и „Добруджанския химнъ“ въ съпроводъ съ мощно „ура“ изпращатъ последнитѣ думи на Царската повеля. Тя се приема като дългоочаквана благовестъ, която денонощно четвъртъ вѣкъ е кѣнтѣла въ немирната кръвъ на въоръжения български народъ, щастливъ днесъ да я осъществи по бѣлитѣ пѣтеки на мира!

„Бургасъ“ е на три мили предъ Балчикъ. Моторникътъ „Аспарухъ“ отъ службата на Българскитѣ водни съобщения го посрѣща и съпровожда. Образътъ на великия ханъ, избралъ Добруджа за люлка и крепостъ на българщината, възкрѣсва посрѣдъ сѣнкитѣ на хероичното минало. Каточе неговиятъ духъ витае надъ българскитѣ моряци и съ царствена рѣчка имъ сочи скутитѣ на добруджанската равна степъ, както въ древността я е посочилъ на своята конна дружина.

Ведно съ топлия полѣхъ, съ който необгледнитѣ владения на преславния Добротица изпращатъ дружески поздравъ, долита барабаненъ тѣтенъ, пѣсенъ на бойни трѣби, тропотъ на буйнокрѣви коненетихващо мощно „ура“ — това сж сухопѣжнитѣ бранници, които съ юнашки стѣпки на безкрайна върволица се изнизватъ по прашния друмъ къмъ бѣлокаменния Балчикъ.

Въ 15 часа на 21. септември 1940. година корабътъ „Бургасъ“ хвърля котва въ водитѣ на балчикското пристанище. Въ този паметенъ въ новата ни история мигъ морскитѣ и сухопѣжнитѣ бойци на България си подаватъ братски сътруднически рѣце и нагледно показватъ, че флотътъ и армията

сж недължими, че съ мощта на своето единение тѣ съвмѣстно изграждатъ дѣлото на родната непобедима, прославена войска!

Бавно и тържествено „Бургасъ“ приближава пристанищната стена. Неспирно химнътъ „О, Добруджански край!“ оглася свободните води на свободното добруджанско черноморие. Но сякашъ и този прекрасенъ химнъ е немоощенъ да изрази безпредѣлната свѣтла радостъ, настѣпила следъ дългата тъмна и тежка тѣга. Тогава — тогава идватъ на помощъ сълзите. Тѣзи горещи сълзи, избистрени въ долината на робската неволя, оросяватъ земята и морето на скѣпа Добруджа, така обилно оросявани презъ вѣковетъ съ кръвта на нечетни борци за родъ и честъ.

Пръвъ стѣпва на сушата н-къ флота на Н. Величество кап. I р. Ас. Тошевъ. Едвамъ успѣлъ да честити свободата на добруджанските българи отъ Балчикъ, той бива понесенъ на ръце всрѣдъ потока на развълинуваното множество. Съ своето дълбоко затрогващо слово новиятъ кметъ на Балчикъ г. Клинчевъ става изразителъ на всеобщата радостъ, която блести въ рукналите сълзи и кара устите да нѣмѣятъ.

„Четвъртъ вѣкъ вие съ копнѣещи и вѣрващи души отправяхте тѣжни погледи къмъ отчужденската далечина, за да зърнете дали не идва свободата, потжпкана и прогонена отъ злодеите заробители. Не остана напразна вашата вѣра, дойде краятъ на дълготърпеливото ви очакване. Една по друмищата на Балчикъ стоманената стѣпка на българските войскари, малките бойни корабчета на храбрия ни флотъ идаатъ въ свободните води на Балчикъ!“

„Днесъ е великъ день за Добруджа, озарена отъ слънцето на свободата. Съмна се. Нощта

стана день. Блѣнътъ е действителностъ. Разкѣсвайте черните забрадки. Замѣнете черните знамена на робството съ родния трибагренникъ, който ще краси дните на вашия новъ животъ!“

Последва историческата команда на командира на морския окупационенъ отредъ кап. II р. Т. Цицелковъ, отправена къмъ възпитаниците на Морското на Н. Величество училище:

„Напредъ къмъ Балчикъ и хлѣбородните полета на нашата мила Добруджа!“

Занизватъ се стройните редици на българските моряци. Пристанищната улица е буквално задрѣстена отъ мѣстното население, което съ многократното обичайно „добре дошли“ приветствува защитниците на новоосвободените брѣгове, приобщени отъ днесъ къмъ отечествените предѣли. Помощни и по-волни ставатъ крилата на морска България. Вдѣхновениятъ устремъ на нейния полетъ по единъ незабравимъ начинъ се разразява и става все по-неудържимъ. Всѣка моряшка стѣпка е камбаненъ звънъ, който вести сполука. Всѣки слънцезаренъ ликъ е красота, младостъ и мощъ, обречени на беззаветенъ моряшки подвигъ. Всѣки сребросвѣтещъ щикъ е пѣтеводна звезда, която сочи върха на крайната победа: тамъ сж дароветъ на цѣлокупна България, достигаща водите на две морета!...

Не следъ много българските торпедоносци и торпедни лодки пушатъ котви предъ Балчикъ — приморскиятъ красавецъ, комуто се падна честта пръвъ да приеме въ обятията си стражите на родните брѣгове и да вплете своето име въ надслова на безкрѣвната славна епопея, която записа въ историята си на 21 септемврий 1940 година нашиятъ малкъ, но храбъръ флотъ... .

Ал. Бѣгажевъ

Освободението на Каварна

Въ възложената на българската армия задача за окупирането на Южна Добруджа и присъединяването ѝ отново къмъ общото отечество живо участие взе и нашиятъ воененъ флотъ — въ комбинирано действие съ пехотните части на 21 септемврий т. г. при завземането на Балчикъ и въ самостоятелни действия на 25 септемврий при зав-

земането на Каварна, на 27 при завземането на третия етапъ отъ брѣга въ областта на Шабла и на 1 октомврий при завземането на останалата брѣгова ивица до новата граница южно отъ с. Иланлъкъ.

Успоредно съ тѣзи действия, които се извършиха отъ части на Черноморската флотилия, подобни действия по дунавския брѣгъ на Добруджа при Тутраканъ и Силистра извършиха частите отъ Дунавската флотилия.

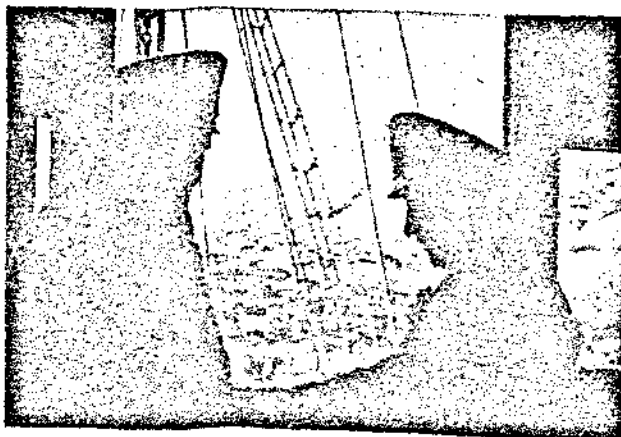
Особено паметно въ историята на флота ще остане завземането на Каварна и морскиятъ походъ до това второ добруджанско пристанище.

Корабите потеглиха въ ранно слънчево утро.

Морето е съвсемъ тихо. Тукъ-тамъ по повърхността му сж останали дрипи отъ нощните изпарения. Небосклонътъ е прибуленъ съ лека мъгла.

Урата на възторжените изпрашачи скоро заглѣхватъ далеко задъ насъ. Подъ звуците на „Добруджански край“ параходътъ „Бургасъ“, на който е натоваренъ десантниятъ отредъ, бързо пори синьозелените води.

Край насъ прелитатъ бързите торпедни катери и изчезватъ къмъ хоризонта въ далечно стражево охранение. Преминаватъ и торпедоносците, които ще ни ескортиратъ до Каварна.

На командния мостикъ въ време на похода

Моряците от десантния отред се пръскаха по палубите на групи и оживено размъняха впечатления от приятното плаване по тихото море и от красотите на високата българска брегова, който бавно се движи далече влѣво от нас, къпан от топли слънчеви лъчи.

Бѣли чайки се виха на запад, рѣдки делфини се премѣтаха встрани на парахода, и гърбовете им ослѣпително блесваха въ време на красивия скок.

Всички сме въ повишено настроение. От най-големия началник до най-обикновения моряк всички сѣ сѣ обзети от нетърпение да стигнем по-скоро до целта и да изпитаем радостта на вестители и носители на дългоочакваната свобода за поробените братя тамъ къмъ стройната Калиакра.

Ето, минава довчерашната ненавистна, натрапена граница. Блесват тихите води на Батовския заливъ, и въ мисълта ни изниква тъжният споменъ за трагедията на „Шумни“, който от два-сетъ и пет години се покои нѣкъде тамъ на пѣсьното дѣно.

Напредъ и напредъ!

Скоро влѣво на пѣтя ни ясно се очертава Балчикъ, където преди четири дѣна сѣ нашите моряци стѣпихме на брега като носители на първата свободна вълна, която продължава да залива Добруджа все по-насеверъ. Бѣлият градъ още трѣпне от преживяването на бленувания и жадуванъ мигъ, когато сѣ строшиха робските окови.

Радвай се, Балчикъ! Ние бързаме да занесемъ чаканата радост и на твойта съседка Каварна.

Отредътъ ни продължава своя пѣть.

Най-сетне къмъ обѣдъ хвърляме котва предъ пристанището на Каварна. Посрѣщатъ ни роякъ катери, въ които бързо започва да се настанява десантниятъ отредъ.

Наедно съ началника на флота и съ неговия щабъ слизаеме съ първия катеръ на пристана.

Бреготъ е почернѣлъ от народъ. Неизразимъ възторгъ, бурна радост блика от гърлата и очите на всички.

Подъ красива арка, задъ опънатата черна лента, стои древенъ старецъ; въ ръцете му полнота сѣ хлѣбъ и соль. До него хубава девойка, въ китна добруджанска носия, препасена съ народния трицветъ и покрита съ черно було.

Началникътъ на флота на Негово Величество г. капитанъ 1 р. Асенъ Тошевъ всрѣдъ звуците на народния химнъ и неописуемия избликъ на радостъ у хилядите посрещачи разкъсва съ енергично движение черната лента, сваля траурното було на добруджанката и по такъвъ незабравимъ начинъ възвестява свободата и на този свиденъ български край.

Началникътъ на флота разкъсва траурната лента

Последвалитъ сцени на опиянение от бурна радост ще останатъ запечатани за цѣль животъ и у освободени, и у освободители.

Тѣй се разлива на воля буйната вода, когато се отрици сковаващиятъ я бентъ. Въ такива единствени, неповторими мигове човѣкъ отъ все сърдце казва: „Господи, сега мога спокойно да умра!“

Съ развѣти знамена, носени от кораби добруджанци, подъ звуците на флотската музика, обиколени от щастливото множество, потегляме съ отряда къмъ града, който се простира горе на платото, на три километра отъ брега. Подъ изгрящитъ лъчи на обѣдното слънце бодро крачатъ всички по стрѣмния пѣть.

Ето ни въ свободна Каварна!

Какъ хубаво грѣ слънцето надъ високото Калиакренско плато! Съ кристаленъ звѣнъ радостта се носи навредъ изъ въздуха върху крилата на свободата.

Море отъ гордите български трибагеници залива улиците, по които бодро и весело маршируватъ нашите моряци. Дъждъ отъ цвѣта вали върху тѣхъ и се превръща на хилядоцвѣтенъ килимъ подъ опрашените имъ нозе.

— Ура! Ура! Ура! Да живѣятъ освободителитъ!

Отъ началника на флота до последния морякъ въ клоната всички биватъ окичени отъ каварненки съ десетки тъкани кърпи и ризи, везани съ красиви добруджански шевици. Флотската музика тресе сградите по двете страни на улицата съ славните звуци на бойните маршове.

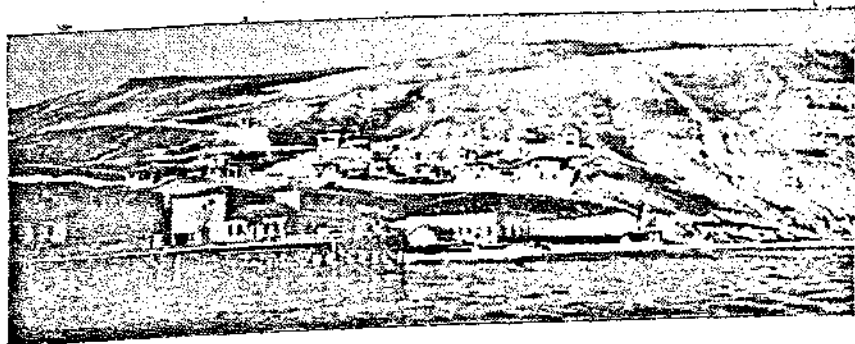
Камбаните на градските църкви биятъ и прогласяватъ свободата.

Стигаме на градския площадъ. Моряците се строятъ. Наоколо се нарежда гражданството.

Всрѣдъ образувалия се огроменъ квадратъ се вѣятъ десетки знамена, носени отъ младежи въ

Каварна — пристанището

народни носии, отъ стари бойци, на гърди съ български кръстове за храброст. Ръцетъ високо държатъ голѣми портрети на Негово Величество, окичени съ вѣнци и китки.

Пристигналитъ съ насъ двама свещеника отслужватъ благодарственъ молебенъ. Издига се къмъ престола на Всевишния молитвата на ликуващитъ сърдца. . .

Говорятъ следъ това представителитъ на мѣстната новоустановена властъ и на населението. Отговаря г. капитанъ І. р. Тошевъ. Думитъ проникватъ дълбоко въ сърдцата. . .

Ура! Ура! Ура! Да живѣятъ братята освободители!

„Шуми Марица!“ „Боже, Царя ни пази!“ . . . За пръвъ пътъ отъ деня на поробването звучатъ тукъ свещеннитъ химни! Можете ли да си представите тѣзи мигове? Моето сърдце биеше на спукване. . . Хората наоколо плачеха. . .

Малка девойка въ хубава добруджанска рокличка съ чудно чувство и съ неочаквано умение декламира „Българския войнъ“.

Ура! Ура! Ура!

Началникътъ на флота обхожда и поздравява моряцитъ, младежитъ съ знамената, червенокръститъ, пожарникаритъ, ученицитъ, народа.

Последва церемониаленъ маршъ. Подъ гръмнитъ звуци на музиката кръвта възвира въ житъ. Нашитъ стройни моряци друсатъ земята съ отсѣчената си твърда стъпка.

— Здравейте, моряци!

— Здра-жаймъ-динъ-танъ!

Каварненци лудѣятъ отъ възторгъ и гордостъ, че иматъ такава славна войска. . .

Въ градската градина се слага огромна народна трапеза съ епически размѣри. Планини отъ варени пилета, печени прасенца, хубавъ добруджанскъ пшениченъ хлѣбъ, червено вино. . .

Всрѣдъ разгара на народното веселие пристигатъ министритъ г. г. Божиловъ, Габровски и Багряновъ. Тъ взематъ участие въ трапезата и общата радостъ. Край насъ се извиватъ кръшни хора. . . Да живѣе свободата! . .

Крумъ Кънчевъ

Калиакра, гордостта на Добруджа

Носъ Калиакра е завършекъ на балчикско-каварненското плато. Представя клиновидна ивица, дълга около два километра, проточила се въ морето съ южна посока. Западниятъ брѣгъ на черноморския бассейнъ не познава по-издадена суша. Скалистъ, съ червеникава багра, страхотно стръменъ къмъ всичкитъ си граници. Високъ е седемдесетъ метра надъ морето, чиито вълни — сжшински гигантски езици — дълготрайно сж лизали варовититъ му образувания. Така сж издълбани сжществувашитъ днесъ пещери въ подножието, които сж леговища на нѣколко отъ малкото топени на Черно море. При добра видимостъ мореплавателътъ го открива отъ около петнадесетъ мили, а свѣтлинниятъ лъчъ на фара му достига двойно по-голѣма далечина. Добъръ щитъ срещу севернитъ и североизточнитъ вѣтрове, нерѣдко корабитъ използватъ залива на западъ отъ него и хвърлятъ котви на прикритие.

Прозвището Калиакра, което значи добъръ носъ, а се тълкува и като здрава крепостъ и красива скала, има съдържанието на сърдеченъ благодарственъ изразъ за всички моряци, намѣрили спасение въ залива.

Но не само водитъ на този така благодатенъ тихъ заливъ сж предлагали заслонъ и отмора. Калиакренската суша като магнитъ е привличала всички, които сж дирѣли прибѣжище и защита или пъкъ — непоклатима твърдина, достойна награда следъ достигната вече мощъ. Естествената недостатъчностъ на носа, която се дължи на отвеснитъ спусъци на неговия каменливъ брѣгъ и на тѣсната шийка, що го свързва съ добруджанската земя — е била грижовно подсилена съ редица крепостни постройки, чиито следи великолепно личатъ и днесъ.

Крепостни стени и множество бойни кули съ гранитната твърдостъ на сръчно издѣлания камъкъ сж отгласяли борческитъ викове на буйнокръвни люде и победната пѣсенъ на бранни пълчища, а

морето имъ е пригласяло съ неподражаемата си вѣчна пѣсенъ. Ехото на миналото витае днесъ надъ развалинитъ посрѣдъ купчини прѣстъи буренияли изкопи: заглъхнали стѣпки на вѣкове, които мамятъ любопитния погледъ да се взира, да търси загубени съкровища!.. Навредъ е пустота!.. На помощъ идва безсмъртниятъ зритель, вѣрниятъ свидетелъ на свѣтовнитъ дѣла — историята. И отъ полумрака на оскѣднитъ вести просвѣтва възкръсналиятъ образъ на Калиакра.

Чуденъ и внушителенъ, величавъ и славенъ както всѣкога, той се домогва до върховетъ на сказанието — за да бѣде непресѣхващъ изворъ, еднакво съкровищенъ както за човѣка на науката, така и за твореца на поетичното слово.

Така, Калиакра заживява съ чудото на приказкитъ, независимо отъ това, че тя е дълговѣчна историческа сцена и срѣдище на мощнокрилъ животъ. Този край познава събития отъ нѣколко вѣкове преди Христа. Известенъ е съ имената Тетриснасъ, Тиристрия, Тиристрисъ, Акра, Калиакра, Гелгри, Геляри, Гиларе. А днешното му име за българитъ на чистъ български езикъ звучи така: Добриятъ носъ!..

Въ VI. вѣкъ пр. Христа на Калиакра има вече строителство, като дѣло на малкоазийскитъ гръцки поселници, основатели на Дионисополис — недалечъ отъ съвременния Балчикъ.

Бележитиятъ пълководецъ на Александъръ Велики, Лизимахъ, презъ IV. в. пр. Хр., като владетель на тракийската областъ проникналъ и до Калиакра. Използувалъ я като крепостъ и за скривалище на съкровищата си.

Презъ четиринадесетия вѣкъ — седемъ вѣка следъ победоносния набѣгъ на Испериховата дружина изъ Малка Скития — владѣлческото колѣно на Баликъ развѣва своя победенъ стягъ надъ източнитъ приморски предѣли на българската земя. Тогава Калиакра е страшна крепостъ,

недалеч от столнината Карвона. Боец и търговски флот е имал своето пристанище в сжщитѣ води, които сж кжпѣли снагата на Калиакра. И много подвизи на сѣрдцати мжже сж отправяли далеч в сушата славата на българското име, за да настанат дни, когато необятни владения носят името на Баликовия приемникъ Добротичъ. По сжщото време рицарски пълчища, водени от благоразположения къмъ Византия графъ Амедей Савойски, стѣпватъ на Калиакра, а презъ 1444. г. бранителѣ на Владиславъ Варненски спожождатъ и обсаждатъ непристъпната твърдина.

Презъ XV. вѣкъ по починъ на Баязидъ II. тукъ е изграденъ дервишки манастиръ, нареченъ Гелери, около който отпосле изниква малко едноименно приморско рибарско селище съ сжщото име съ пристанъ, несществуващо днесъ.

Останкиѣ на мохамедански пустинножителъ, достигналъ светийска почитъ, почиватъ въ каменливия брѣгъ. Това дава поводъ на християнитѣ да виждатъ въ една изкуствена пещера на най-южната точка на носа гроба на свети Никола Чудотворецъ; въ негова честь тѣ построяватъ скромно светилище.

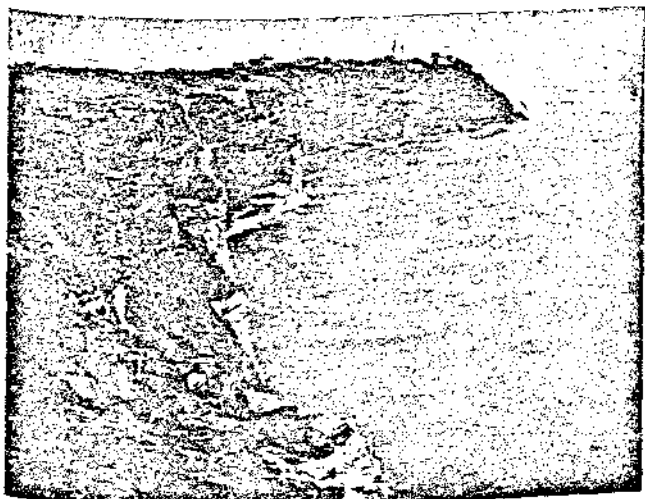
По време на Освободителната война срещу заробителитѣ-турци населението на близоотстоящата Каварна и околнитѣ села, подгонено отъ разсирепѣлитѣ орди на кръвожаднитѣ черкези, намѣрило подслонъ въ Калиакра — но и своята мъченическа смъртъ...

Чудно предание рисува картината на това бѣгство и на всеопустошителната сѣчъ, на която били подложени българитѣ по тия мѣста.

Жени, деца, старци — всички паднали подъ ударитѣ на ятагана. Крѣвъ рухнала върхъ снагата на Калиакра, та дори синитѣ води на морето заруменѣли.

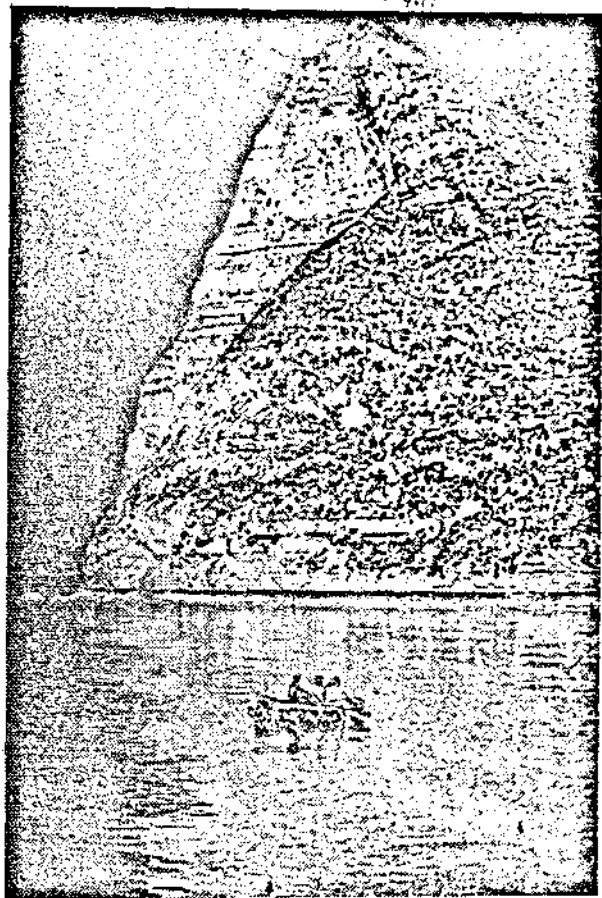
Всрѣдъ разорението, подобно нѣжни цвѣта, останали незасегнати четиридесетъ прехубави девичи, свидни чада на добруджанската земя. Идвалъ тѣхниятъ редъ.

И когато множеството окървавени ржце на побѣситѣлитѣ злодеи се протѣгали да се впиятъ въ беззащитнитѣ имъ немощни тѣла — касало се вече не до животъ и смъртъ, а до позоръ или честь...

Южниятъ брѣгъ на Калиакра.

Отъ Г. Велчевъ

Носъ Калиакра

Върховенъ мигъ, когато красотата и юначеството раждатъ мъченици и светци! . . . Сплели коситѣ си, вкопчили ржцетѣ си, слѣли трепетитѣ на чиститѣ си български сѣрдца въ една любовъ и едно безпримѣрно безстрашие, на което е способенъ само българинътъ, руменоликитѣ девичи поематъ друмъ къмъ най-великата и странна голгота — морето. Морскитѣ води приематъ тѣлата имъ, а тѣхниятъ духъ преминава въ лоното на безсмъртието, за да засвѣти съ неугасващото чудо на едно единствено и неповторимо сказание — сказанието за четиридесетѣ калиакренски девойки.

И днесъ, обзетъ отъ чувството на благоговейна почитъ, мѣстниятъ жителъ сочи на любопитния гостъ страхотно стрѣмната скала, очѣртаваща вратата къмъ славната смъртъ на юначнитѣ млади българки — вратата на четиридесетѣ калиакренски девойки, заели челно мѣсто въ нечетната редица на добруджанскитѣ борци — страдалци презъ вѣковетѣ, за които славната юнашка смъртъ е била всѣкога по-силно желана отъ позорната робия и поруганата честь. . .

*

Четвъртъ вѣкъ гиздавата Калиакра — гордостта на добруджанското Черноморие — сподѣляше тежката участъ на поробена Добруджа.

Четвъртъ вѣкъ вражески войсковъ отредъ властуваше надъ Калиакра — тази съкровищна крепостъ, голгота и светиня на българщината.

Слънцето бѣ престанало да позлатява плодотворните полета на Добротичевото царство, надъ което падна безпросвѣтна нощъ. Радостта пресека въ добрите сърдца на коравите добруджански българи, които съ кръстни страдания заживѣха животь, по-грозенъ отъ смъртъта. . .

Защото нечувана несправедливостъ съ демонска ръка бѣ откъснала Добруджа — жива частъ отъ тѣлото на майката Родина, бѣ отдѣлила народъ отъ народа, братъ отъ брата. Защото гранична чърта — сжщинска ехидна змия — отлъчваше светлата прадѣдна земя, въ която сж прокѣнтели победоносните стѣпки на Испериховата хвърковата конница, въ която е блестяла съ неугасваща свѣтлина славата на царствените водачи Баликъ, Добротичъ, Иванко. . .

Течаха дните на добруджанската робия, и все по-милъ възрастваше за българите образътъ на родна Добруджа, която стана тъга и надежда въ живота имъ.

Този образъ съ нечувана мощъ се внедри дълбоко въ душата на българския морякъ, който съ погледъ на орелъ, отъ своите малки, но непобедими кораби, обглеждаше стройния станъ на неагледната Калиакра.

Не бѣше ли Калиакра олицетворение на прелестните простори на една родна страна, галена отъ дружелюбните вълни на родното море?

Не бѣше ли Калиакра достойна за пламенната любовъ къмъ цѣлокупната татковина, която трепти въ всепреданните сърдца на всички българи, която синовна любовъ съ буреносна тревога бушува и въ сърдцето на българския морякъ? . .

Въ нетърпеливо очакване да загине въ бранъ за Добруджа, болка свиваше гърдите му, тъга тровѣше сърдцето му, кървави сълзи овлажняваха неговите слънцезарни очи.

И този синъ на нашето море въ миговеѣ на клетвено върната служба, безспирно шептѣше: кога ще настане Деньтъ? . .

*

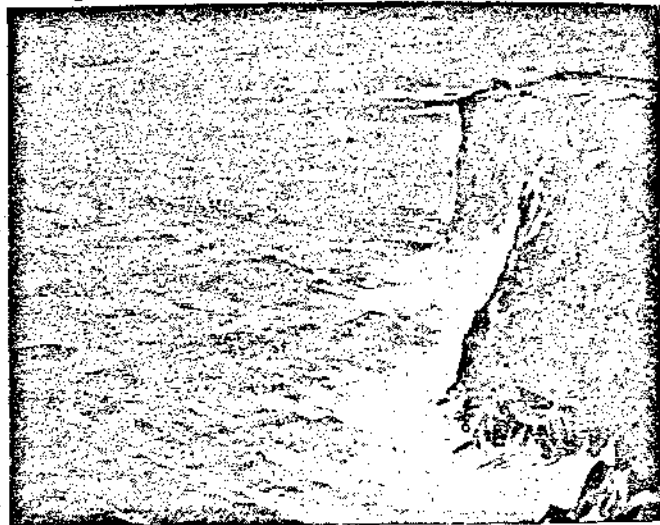
И този День настана.

Днесъ, когато българските войскари възвѣстятъ свободата на Добруджа, въ вихренъ походъ българските моряци прѣкосиха свободните добруджански брѣгове и долетѣха върхъ носъ Калиакра. Тукъ тѣ застанаха на денонощна стража.

На този черноморски красавецъ пакъ се развѣва българскиятъ стягъ. Той плющи отъ двадесетъ метрова желѣзенъ радио-стожеръ, както е плющѣла въ юнашката древностъ конската опашка — знаме на нашите прадѣди, които щастливо избраха Добруджа за люлка на българщината.

Като пжници къмъ невиданъ рай, съ разтупкани до прѣсване сърдца, се изкачваме по стрѣмната пжтека, която съ лжкатушни извивки прорѣзва великанските скали и води къмъ върха.

Мигомъ нашето внимание бива привлѣчено отъ червенобагритѣ, единствени по своята живописностъ каменни гънки на калиакренския брѣгъ. Тѣ бѣха доскоро за всички българи неосжществимъ блѣнъ. Сега този приказенъ кжтъ е достѣпенъ. Той очаква всички нашенци на поклонение, а неговиятъ незнаетъ съзерцателенъ постъ очаква голѣмия български живописецъ и поетъ за свещенодействено творчество.

Калиакра въ буря.

Отъ Г. Велчевъ

Тамъ, кждето неуморенъ вълнобой пѣе своята първобитна буйна пѣсенъ, въ подножието на шеметната калиакренска висина, се подвизаватъ тюлените. Ето, плуващи изъ бистрите сини води, унесени въ безгрижна гонитба, двама отъ тѣзи царствени морски красавци ни предлагатъ празнично, невиджано зрелище. И тѣ ли участвуватъ въ нашата велика радостъ?

Съ необикновено вълнение стѣпваме на скалите, надвесени надъ страхотната пропасть, като сжщински двери на смъртъта: отъ тѣхъ сж полетѣли самоволно къмъ морето четиридесетѣ калиакренски девойки въ черни за родината ни дни.

Съ морския бризъ долита поздравѣтъ на черноморските води, които сж въ нераздѣлна дружба съ Калиакра. А никжде по нашия брѣгъ това море не се открива съ величието на своята мощъ и съ далечината на своя стихийенъ просторъ, както отъ тукъ.

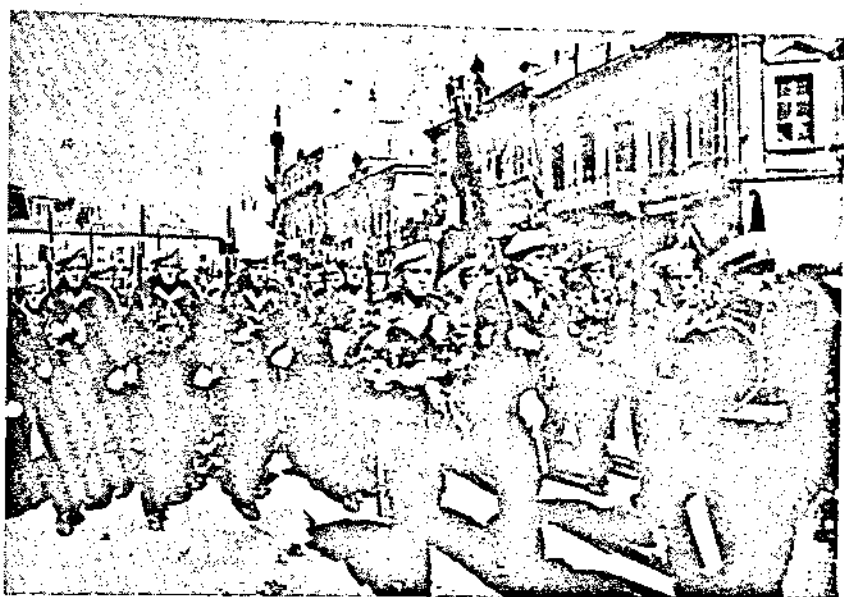
Но въ деня, когато Калиакра празнува своята свобода, това премило море, родното Черно море, има достоенъ съперникъ, който оспорва неговата света за българския морякъ слава: това е добруджанскиятъ безпредѣленъ черноземъ.

Въ този мигъ, когато азъ изживявамъ найхубавия день отъ живота си, за пръвъ пжтъ обръщамъ грѣбъ къмъ морето, въпрѣки неговата съблазняваща близостъ, за да стрелна погледъ къмъ равна златожитна Добруджа, кждето днесъ тържествено шедствува възхождащата българщина.

Устата е безмълвна, но въ душата ехти трепетната изповѣдь: Бжди навѣки нашъ ти, свиденъ добруджански черноземъ — ще те любимъ пламенно и ще бдимъ надъ тебъ, както пазимъ зениците на нашите очи! . .

Така бездруго мислятъ и нашите спретнати моряци отъ калиакренския постъ. Такава е изповѣдта на малкото мои придружници, които сж застанали подъ развѣтото родно знаме на Калиакра. Такава мисль е внедрена и въ безпогрѣшната мждростъ на народа ни. . .

Съ тази мисль-изповѣдь молитвено благоговѣемъ, крачимъ бавно за обратния пжтъ и съ сладка болка се раздѣляме до скорошна среща съ Калиакра — гордостта на Добруджа — която отъ днесъ, украсена отъ българския трибагреникъ и трепетно пазена отъ храбрия български морякъ, ще бжде по-гиздава отъ всѣки другъ пжтъ!

Нашите моряци в освободителния поход към Добруджа

В. Игнатов

О. Добруджански край!

— Ех, господине, какво чудо щяхме да направим снощи! Пасяхме добитъка си и чухме гърмеж в морето. Виждаха се кораби. По едно време чухме гласове и видяхме да излизат хора на брѣга. Помислихме, че е десант, та изпратихме човѣкъ да съобщи в Текето на кмета, за да предупреди когото трѣбва. Пристигнаха хора с пушки и всички залегнахме в камъша. Слушахме разговори и не можехме да разберем, какви хора са. Стори ни се руски разговор. Приближихме се и пакъ се слушахме. — „Български се говори“, — казва другарѣт ми. — „Не, руснаци са, какво ще правят нашите тук? Ей го Балчикъ, защо ще слизат по това време тук?“. Приготвихме се да стреляме, когато чухме да се вика на чистъ български езикъ. Решихме да не се показваме, докато разберем, какво става. Цѣла нощъ ви наблюдавахме и чакахме разсъмването. Сега разбрахме какво било, ама гдѣ да знаемъ, че наши хора се спасяват, та да дойдемъ на помощъ. . .

Разговорѣт се водѣше сутринта на 12 септември 1915 година предъ румѣнския граничен постъ в Батовския заливъ между двама български морски офицери, група моряци и селянинъ отъ с. Теке. Пристигнали набързо отъ селото съ топъл хлѣбъ и сирене, тѣ подканяха моряцитѣ съ закуска и се поухаха, че не могли да помогнатъ, когато е било най-потрѣбно. Излѣзлитъ на брѣга бѣха екипажѣт на потъналия презъ нощта в батовския заливъ торпедоносецъ „Шумни“.

— Цѣла нощъ сме наблюдавали морето. Къмъ 10 часа видяхме кораби да се приближаватъ до брѣга, а следъ това се отдалечиха. Помислихме, че са нашите торпедоносци. Тѣ постоянно шаватъ нощно време тъдява. По-късно чухме взривъ и пакъ ги видяхме изъ морето. Ама, когато започнахте да излизате на брѣга, съмнението ни се увеличи, а пъкъ то каква била работата. . .

Есенната сутринъ свари малката група хора налѣгали около наклadenия голѣмъ огънь, на който

сѣяха измокрените дрехи на цѣлата команда, спасила се по едно чудо.

На 11 септември презъ нощта, съ едно комбинирано действие на авиацията и флота, руската ескадра загради северния входъ на Варненския заливъ, като постави минно заграждане предъ Батово, южно отъ Балчикъ. Докато хидропланите хвърляха бомбите си надъ пристанището и флота въ Варна, руските торпедоносци, поставили минното заграждение, се отдалечаваха на изтокъ, когато нашиятъ отредъ излѣзе отъ Варна. Донесенията отъ наблюдателните постове на Калиакра и Каварна гласѣха, че се виждатъ неприятелски кораби въ морето. Три наши торпедоносци се отправиха презъ северния проходъ на минното заграждане предъ Варна съ курсъ къмъ Балчикъ съ задача да срещнатъ неприятелските кораби. Торпедоносецѣт „Шумни“ бѣше втори въ линията на корабите. Въ пълна тъмнина тѣ се движеха готови за действие. Мъртво вълнение отъ североизтокъ разклащаше корабите, които бѣха въ пълна бойна готовност съ поставени торпедни трѣби за стрелба. Вѣроятната близостъ на противника държеше всички въ напрегнато състояние. Всѣкакви сигнали бѣха забранени. Всички се ржководѣха отъ движението на челния торпедоносецъ.

На траверза на с. Екрене се чу взривъ. Високъ стълбъ димъ се издигна въ лѣво отъ последния торпедоносецъ. Линията на корабите, обаче, не се наруши и въ пълна тишина тѣ продължиха пътя си. Не последва никаква заповѣдъ.

Напрежението на торпедоносецъ „Шумни“ е голѣмо. Командирѣт и неговиятъ помощникъ са на мостика и съ напрегнато внимание се взиратъ напредъ. Всички оглеждатъ хоризонта, за да забележатъ следи отъ противника, който трѣбва да е наблизо.

— Виждамъ пушци по направление къмъ Каварна, я провѣри и ти, — казва командирѣт на помощника си.

Този се взира дълго време презъ бинокла и съ просто око и отговаря, че нищо не се забелязва. На командното мѣсто се намира помощникътъ, а командирътъ до него на палубата непрекъснато наблюдава напредъ и встрани.

— Виждамъ ясно пушечитѣ. Приблѣжи се до предния торпедоносецъ да предадемъ по рупора, — нареди командирътъ.

Помощникътъ увеличава числото на обръщениия въ машината, за да настѣгне предния торпедоносецъ.

— Ако има нѣщо, и тѣ сами ще забележатъ

Двата торпедоносца се сближаватъ, провикватъ се чрезъ рупоритѣ, но вѣтрътъ и шумътъ на машинитѣ заглушаватъ гласоветѣ. Корабитѣ не се разбиратъ и пакъ заставатъ на мѣстата си.

— Измѣняме курса вдѣсно, — вика помощникътъ, като забелязва, че първиятъ торпедоносецъ се откланя надѣсно.

Въ това време командирътъ се качва на командното мѣсто, а помощникътъ скача на палубата. Силенъ взривъ разтѣрса торпедоносца, и той бързо намалява хода си.

— Дайте ходъ! — вика командирътъ и нервно звѣни чрезъ машинния телеграфъ.

Командата, изпаднала въ тревога, бързо започва да взема спасителнитѣ пояси.

— Всички поставете пояситѣ си и никой да не скача въ водата! — вика помощникътъ и бързо тича къмъ кърмата за да узнае какво е станало.

Отъ машината му съобщаватъ, че вальтъ не се движи, и ходъ не може да се даде, обаче вода нѣма. Той слиза по стълбата въ офицерското помѣщение, обаче следъ 2—3 стѣпала нагазва въ вода и се връща назадъ. Задната частъ на торпедоносца е вече наравно съ повърхността на водата. Дветѣ лодки сж откъснати отъ мѣстата си и сж изхвърлени изпочупени встрани. Калчиевитѣ патрони на спасителнитѣ пояси сж изхвърлени далечъ отъ торпедоносца и свѣтятъ като злополучни кандила надъ ношната катастрофа.

Помощникътъ се връща при командира и докладва констатираното. Пристига механикътъ на кораба. Ударътъ е въ кърмата на торпедоносца. Чиновническото и офицерскитѣ помѣщения сж потопени. Преградата къмъ машинното отдѣление е здрава и вода въ машината не постѣпва. Торпедоносецътъ плава безпомощно надъ водата съ вирнатъ носъ. Командата е събрана въ носовата частъ.

Полюляванъ безпомощно отъ вълнитѣ, торпедоносецътъ се оказа безъ срѣдства за движение и безъ гребни лодки, които единствени бѣха могли да му послужатъ.

Отредътъ отъ останалитѣ торпедоносци бързо се изгуби въ тъмнината, отдалечавайки се отъ мѣстото на катастрофата.

Отъ провѣрката на командата се оказа, че липсва часоваятъ при знамето по бойна тревога. Той вѣроятно е билъ изхвърленъ при взрива и е единствената жертва. Съ това впечатление оставатъ всички и изживяватъ мжката си по своя другаръ, загиналъ така внезапно въ ношъта.

Следъ кратко съвѣщание между командира, помощника му и механика се дава нареждане да се прекрати огнѣтъ въ котлитѣ, за да се избѣгне възможниятъ взривъ, ако водата започне да на-

стѣпва въ другитѣ отдѣления на кораба. Динамо-машината постепенно замира, и корабътъ остава въ пълна тъмнина.

— Провѣрете дълбочината! — се дава команда.

— Двадесетъ и деветъ метра, отговарятъ. — Стоимъ на мѣсто.

Въ полугласъ командирътъ и помощникътъ му обсъждатъ положението.

— Не остава нищо друго, освенъ да опитаме да вдигнемъ едно импровизирано вѣтрило на мачтата, за да използваме вѣтъра, та да се приближимъ до брѣга.

— Вѣтрило отъ кжде ще вземемъ?

— Ще вдигнемъ сѣнника на мачтата и ще го закрепимъ къмъ палубата, все може да има полза. Най-после единъ опитъ.

— Кондукторъ Анчо Петровъ! Донесете сѣнника, за да се опитаме да го приспособимъ за вѣтрило.

— Слушамъ, господинъ мичманъ.

Докато двамата офицери разговаряха още върху възможността да се направи нѣщо за привеждане въ движение на кораба, кондукторътъ се завърна при тѣхъ и доложи, че вѣтрилото е готово.

— Вдигнете го на мачтата и го закрепете добре!

Заповѣдта се изпълни по-бързо отъ всички упражнения, които бѣха изучавани старателно, макаръ че никога не бѣше правена такава маневра.

— Има още единъ сѣнникъ и него да вдигнемъ ли? — пита командата, която е готова да изпълни моментално всичко, що се отнася до спасението на кораба.

Хората подслушватъ всички разговори между началницитѣ и по настроението имъ търсятъ да доловятъ, каква е опасността и надеждата за спасяване.

Набързо пригоденото платно се надува отъ вѣтъра, но отъ кораба не се забелязва да има нѣ какво движение. Торпедоносецътъ се люлѣе силно. Дадено е нареждане на хората при всѣко наклоняване да отиватъ къмъ противната страна на наклоняването. Тѣ презъ всичкото време прибѣгватъ ту на една, ту на друга страна.

Вѣтрътъ е откъмъ морето и помага корабътъ да се носи къмъ брѣга. Наоколо владѣе пълна тъмнина.

— Провѣрете дълбочината!

— Двадесетъ и деветъ метра, — отговарятъ.

— Поне да имаме лодки! Намираме се къмъ 7—8 мили отъ брѣга. Невъзможно е да се преплава. Да можемъ поне да съобщимъ въ Варна, че сме надъ водата, за да дойдатъ да спасятъ кораба.

— Колко е дълбочината? — питатъ пакъ следъ малко, защото минутитѣ се струватъ часове.

— Сжщата. Забелязва се по дълбокомѣра слабо движение напредъ.

Облекчителна въздишка се изтѣргва отъ всички, лицата се проясняватъ.

Къмъ 12 часа съобщаватъ, че дълбочината е 27 метра. Това е вече ясно доказателство, че платното върши своята работа.

— Кой гребѣ? — внезапно викатъ отъ торпедоносца.

Тъменъ силуетъ ниско надъ водата се показва въ тъмнината, но отговоръ не последва.

Нѣколко заредени пушки се отправятъ къмъ черната точка, и отново се повтаря въпросътъ.

— „Строги“, — отговарятъ, и следъ малко до торпедоносеца се приближава едва двойка съ двама гребци, въоръжени съ пистолети.

— Веднага следъ взрива нашиятъ торпедоносецъ спусна лодките си и ни изпрати къмъ мѣстото на катастрофата. Непрекжнато гребемъ, да видимъ да плаватъ хора или предмети, но се заблудихме въ тъмнината. Досега ви диримъ и не знаемъ сами, къде сме. Лодката ни е въ ваше разположение, господинъ лейтенантъ. Другата ни лодка е също въ морето, но не знаемъ къде е.

Пристигането на лодката ободрява още повече. Следъ кратко съвещание се дава нареждане единъ подофицеръ да излѣзе съ нея на брѣга и отъ най-близкия телефоненъ постъ да съобщи въ Флота, че торпедоносецъ „Шумни“ се държи надъ водата, за да изпратятъ да го взематъ на влѣкало, а лодката да се завърне следъ това обратно на торпедоносеца. Следъ малко тя бързо изчезва въ тъмнината, като се насочва къмъ очертаващите се далечъ високи брѣгове надъ с. Екрене.

Торпедоносецътъ, носенъ бавно отъ вѣтъра и пожитното вълнение, наново остава безъ единственото спасително сръдство, обаче настроението е повишено.

Появилата се лодка показва, че връзката съ останалия свѣтъ не е скжсана, а намалението на постоянно измѣрваната дълбочина сочи, че брѣгътъ остава все по-близо. Следъ два часа отъ заминаването на лодката духътъ започва отново да отпада. Лодката не се завръща. Съмнения започватъ да измжчватъ всички. Нима излѣзлите на брѣга не мислятъ, че тридесетъ души очакватъ спасението си отъ тѣхното завръщане?

Брѣговетъ се очертаватъ все по-ясно. Скоро започва да се очертава самата линия на пѣска предъ устието на Батовската рѣка.

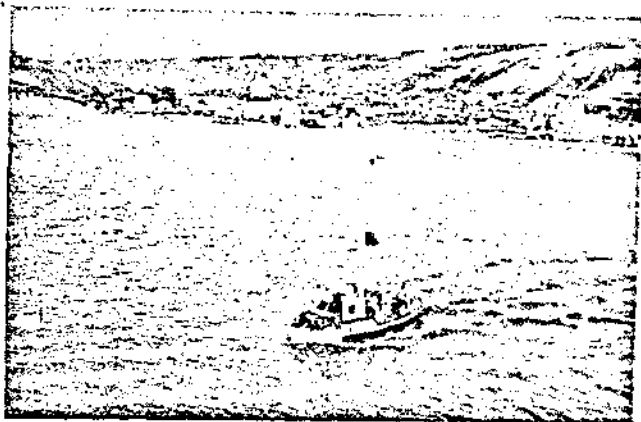
Лодката, обаче, още не ъсе завръща. Минутитъ изглеждатъ на часове.

— Кой гребецъ? — се разнесе внезапно викъ отъ торпедоносеца и всички вперватъ очи въ тъмнината.

— „Строги“, — отговарятъ, но нищо не се вижда.

— Насамъ, насамъ! викатъ отъ торпедоносеца и следъ малко една двойка приближава бедстваващия торпедоносецъ.

— Ние сме втората лодка на „Строги“, — докладватъ гребцитъ. — Непрекжнато диримъ следи отъ торпедоносеца.

Крайбръжието на Каварна

Положението се измѣня напълно. Всички се успокояватъ. Решението е лодката да се задържи, а торпедоносецътъ да се приближава къмъ брѣга. Всички хора сж съ спасителнитъ си ризи. Въ случай, че се обърне или потъне, лодката ще влачи живитъ хора, както сж въ водата, къмъ брѣга. Тя не може да ги събере всички. Дълбочината започва бързо да се измѣня: 10, 9, 8, 7 метра следватъ почти въ разстояние на единъ часъ. Брѣгътъ е близо. Скоро се очертава блѣлата линия на прибойа, който показва, че тамъ е вече плитко. Следъ кратко съвещание между офицеритъ отдава се едната котва. Желанието е да може да се задържи корабътъ, за да се обърне съ носа си срещу вълнението. Той започва много силно да се наведе и се явява опасностъ да не се обърне. Вълнитъ заливатъ кърмата му и тя все повече потъва, а водата започва да залива машинното отделение, отгоре. Дава се нареждане да не се задържа веригата. Торпедоносецътъ продължава бавно да напредва къмъ брѣга съ издигнатъ високо носъ, а върху него като призраци прибѣгватъ ту на една ту на друга страна хората, следейки за наклоняването му.

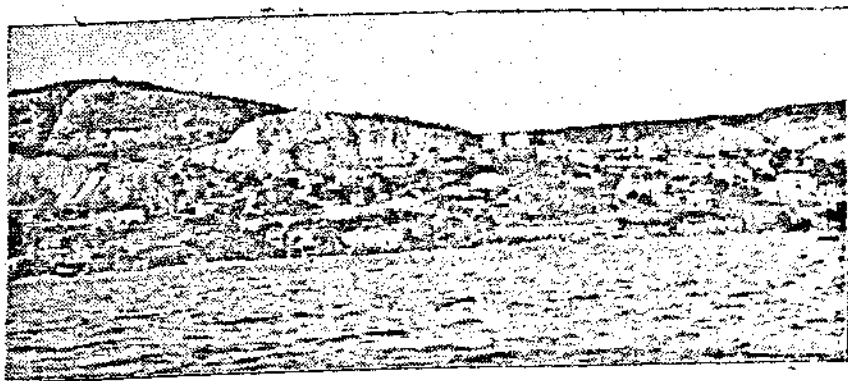
Единъ силенъ ударъ разтърсва корпуса му. Всички се споглеждатъ въ недоумение и отправятъ погледъ къмъ началниците си, за да доловятъ какво става. Втори ударъ се почувствува още по-силно.

— Засѣгваме дъното, — казва помощникътъ и вика: — Колко е дълбочината?

— Шестъ метра, — отговарятъ.

Началниците си шепнатъ помежду си.

— Сега положително е вече много сериозно.

При по-силен ударъ може да последва разкъсване, и торпедоносецътъ бърже да се напълни съ вода. Излизаме на пълски. Това е щастливо обстоятелство. Затова и ударитъ не сж така рѣзки.

— Време е да напуснемъ торпедоносца, брѣгътъ е вече на около една миля.

— Кой може да стигне брѣга съ плаване? — запитватъ.

Излизатъ 15 човѣка и заявяватъ, че се наематъ да излѣзатъ на брѣга.

— Завържете добре пояситъ си.

— Безъ пояси ще изплаваме, господинъ мичманъ, по-лесно ще е.

— Дайте спасителнитъ ризи и дрехитъ си въ лодката. Щомъ стигнете прибоа, ще извадите лодката, за да я разтоварите и ще я изпратите обратно на торпедоносца. Лодката ще се движи следъ васъ и ако нѣкой почувствува умора, ще иска поясъ.

— Кой не се наема да доплава до брѣга съ поясъ?

Излизатъ 3 души.

— Остааналитъ завържете пояситъ си.

— Плувцитъ да застанатъ на борта!

Петнадесетъ мургави мускулести тѣла се нареждатъ въ тъмнината. Много отъ тѣхъ сж завързали дрехитъ си на рамената и главитъ си.

— Богъ на помощъ момци!

Всички се прекръстватъ.

— Скачай!

„Ура!“ раздира тъмнината, и петнадесетъ тѣла скачатъ едновременно въ морето, като се насочватъ къмъ брѣга.

Изведнѣжъ грѣмва неочаквано „О, Добруджански край“ и се понася надъ водата. Пѣятъ всички и тѣзи въ водата, изчезвайки въ тъмнината,

Крайбрежнето на Каварна

и тѣзи, които оставатъ на кораба въ очакване на реда си. Сълзи потичатъ неволно у всички.

Следъ около четвъртъ частъ лодката се завръща и съобщава, че всички сж излѣзли благополучно. Напълва се съ необходимитъ дрехи, и втората група плувци съ спасителни пояси по сжщия начинъ се отправя на брѣга.

Лодката има възможностъ да отиде още 1—2 пжти до брѣга за да отнесе дрехитъ.

Торпедоносецътъ е вече заседналъ съ кърмата си и се люлѣе зловещо, пълнейки машинното отдѣление съ вода.

Дава се нареждане да се провѣрятъ всички помѣщения. Когато всичко е прегледано, слабитъ плувци се спущатъ въ водата и се завързватъ за лодката, а въ нея влизатъ началницитъ, за да се раздѣлятъ последни отъ кораба. Последната група се отправя къмъ брѣга, когато и котлитъ започватъ да се пълнятъ съ вода.

Добруджанската нощъ още не бѣше се вдигнала, когато спасилитъ се на брѣга, застанали предъ иконата на кораба, донесена отъ моряцитъ, на колѣне пѣха „Спаси Господи“ съ религиозно чувство, каквото рѣдко може да се види.

П-ръ Сивриевъ.

Освободители

Последнитъ дни на септемврий 1940 г. ще останатъ паметни въ нашата най-нова история. Въ тѣхъ трепти стихийната радостъ на българина и неговата неугасваща вѣра въ тържеството на правдата. 27 години вълнитъ се удряха въ родния брѣгъ и ни шепнѣха за днитъ на нашата слава... призоваваха ни на походъ... И когато вечеръ въ далечината Калнакра блещукаше на хоризонта, сърдцето ни се свиваше отъ болка... Оная далечна свѣтлина говорѣше съ езика на надеждата, тя неуморно поддържаше у насъ мечтата да я достигнемъ... да се развѣе отново българскиятъ стягъ надъ свиденъ роденъ край.

Затова 21 септемврий бѣ посрещнатъ съ такава стихийна радостъ. Изъ улицитъ на Варна проехтѣха бодритъ стѣпки на нашитъ моряци, изпратени съ нестихващо бурно въодушевление. Ние чувствавахме, че това бѣ денътъ, когато нашиятъ младъ флотъ щѣше да напише нова свѣтла дата въ своята история... щѣше да освободи Варна. Да, Варна... защото тая черна граница бѣ потиснала радостта въ гърдитъ на морската ни царица... тя едва дишаше.

Не ще се опитвамъ да изразя съ думи сце-

нитъ, които Варна видѣ по случай изпращането на моряцитъ. Слънцето заливаше съ безгранично разточителство града, пристанището и хилядното множество застанало на кея. Бодро и радостно се носятъ звуцитъ на флотската музика, сърдцето трепти, засегнато въ най-съкровениитъ си кѣтве. „Бургасъ“ бавно се отдѣля отъ пристанищната стена, бавно и тържествено напуска Варна.

Торпедосцитъ, славнитъ ветерани на флота префучаватъ край насъ за да охраняватъ десантния отредъ, който има за задача да заеме пристанището на Балчикъ. На кораба настава общо раздвижване, когато съ изумителна скоростъ торпеднитъ лодки описватъ сребърентъ полукръгъ край „Бургасъ“. Отсѣчени команди привличатъ любопитството на журналиститъ, които пжтватъ заедно съ моряцитъ. На палубата заематъ мѣсто моряцитъ, които всрѣдъ гробна тишина изслушватъ манифеста на Н. В. Царя, който началника на флота капитанъ 1 рангъ Тошевъ чете съ развълнуванъ гласъ. Ние сме на водната стара граница. Корабътъ е разтърсенъ отъ мощно войнишко ура, воленъ като чайка, той като че ли съ новъ устремъ завори вълнитъ. Предъ насъ е Балчикъ

Добруджанки кичат моряците
със цвѣта

Къмъ него крачатъ по сухо калени български-
воини, къмъ него летимъ и ние. Грохотътъ отъ ве-
ригата на котвата ни се струва особено симболи-
ченъ. Ние хвърлихме котва въ родно пристанище...
Балчикъ е нашъ. . .

Паметни, велики дни! Буря на радостъ, сълзи
на благодарностъ, залѣха безкрайнитѣ поля. Сво-
бодата изгрѣ на поробения край. Плющя волно
свилени знамена надъ родни огнища.

Силистра! Надъ тихия бѣлъ Дунавъ се носи
волна пѣсень, мжтнитѣ талази отнасятъ вестъта за
възкръснатата правда. Изъ украсенитѣ улици тѣтне
маршътъ на желѣзни войнишки редици. Отсѣчено
и бодро се чуватъ и стѣпкитѣ на българския
морякъ. Той е тукъ. Енергиченъ и смѣлъ, той е

дошълъ да сподѣли общата радостъ, да изпълни
свещенния си дългъ. България приюти на своитѣ
гърди Добруджа, своята свидна рожба. Две силни
мишци държатъ и пазятъ Добруджа — моряцитѣ
на България отъ черноморския и дунавски брѣгъ.

Минаха бавно тежкитѣ години, години на-
поени съ горчевина за българския морякъ. Въ
Добруджа той, обаче, видѣ отново зората. Бъл-
гарскиятъ флотъ се пробужда. Подобно на алба-
тросъ, той разгърна своитѣ крила за да литне
къмъ слънцето. Живъ е Богъ, който не е забра-
вилъ България, и той сигурно ще подари още по-
голяма радостъ на народа ни, и на нашитѣ моряци.
Да се надѣваме и да вѣрваме въ деня, когато по
синитѣ води на Егея ще се понесе волень и ра-
достенъ българскиятъ морякъ. Тоя денъ иде!

Изъ живота и дейността на организацията

По случай тезоименния день на Негово Царско Висо-
чество Престолонаследника между Негово Величество Царя и
Главното управително тѣло на организацията бѣха размѣнени
следнитѣ телеграми:

Инженеръ Теодоси Атанасовъ председателъ
Български народенъ морски стоворъ
Варна

Сърдечно благодаря вамъ и на членоветѣ на Морския
стоворъ за любезнитѣ честитки и пожелания по случай именния
день на престолонаследника.

Негово Величество Царя—Дворецъ
София

Отъ името на Българския народенъ морски стоворъ и
отъ мое име, като честитя тезоименния день на Негово Царско
Височество Престолонаследника, надеждата и радостта на Бъл-
гария, поднасямъ на Ваше Величество най-сърдечни благопо-
желания за да може да водите къмъ все по-голямъ възходъ
страната, която съ трепетна радостъ въ тѣзи настѣпващи моменти
отпраща надежди къмъ царствующия домъ. № 358 отъ I.XI.1940 г.

Пишатъ ни отъ с. Ладжене (Пешерско), че клонътъ ни
е взелъ инициативата и е открилъ този лѣто специална детска
колония при минералния плажъ. Мѣстни деца отъ 7 до 12 го-
дишна възраст, подъ ръководството на учителъ и подъ наблю-

дение на лѣкарь сѣ поселявали всѣки день преди обѣдъ плажа.
Колонията е бройла 50 деца. Издържката на беднитѣ деца и
възнаграждението на ръководнитѣ лица сѣ били за смѣта на
клона. Сжитиятъ възнамирава за идната година да развие и
усъвършенствува този инициатива.

На 18 августъ ладженскиятъ ни клонъ организира тра-
диционното си увеселение съ изборъ на Царина из плажа и
плавни състезания съ участието на лѣтовинцитѣ.

На 21 септември т. г. ахтополскиятъ ни клонъ устрои
гребни състезания между риболовнитѣ алтмани. Празненството
е било устроено по случай визитето на българскитѣ войски
въ Добруджа. При масово стичане на гражданството, което е
следвало съ живъ интересъ гледанъ на състезанията, последното
е минало въ извънредъ подъ ръководството на началника
на пристанището Ан. Димитровъ. Гребнитѣ сѣ пустили съ
открито море изъ 2 мила и сѣ пристигнали въ басейна на при-
станището.

Първи пристигналъ алтманътъ на ахтополската риболовна
кооперация „Маръ Борисъ III“. Раздадени сѣ били две парични
награди на победителитѣ. Изказано е било пожеланието тър-
жество да стане традиционно.

На 10 септември т. г. се е поминалъ Маринъ Тодо-
ровъ Ториевъ учителъ въ с. Чуганъ, Ломско. Покойникътъ бѣше
единъ редовенъ въ всѣко отношение членъ на клона ни въ
с. Лабенъ, Ломско. Миръ на праха му!

Бюджетопроектът

на Главното управително тѣло на Българския народен морски сговоръ за 1941 год. приетъ на XVI-и редовенъ съборъ въ гр. Перникъ.

Приходъ		Разходъ	
Наименование на §§ и текста имъ	Сума	Наименование на §§ и текста имъ	Сума
I.		I.	
1. Членски вносъ . . .	160000	1. Издав. списанието	100000
2. Реклами . . .	20000	20% отъ реклами	4000
3. Абонати . . .	1000	2. Библиотека . . .	1000
4. Продажба на материали . . .	1600	3. Пропаганда . . .	25000
5. Субсидии . . .	60000	4. Канцеларски . . .	15000
6. Екскурзии . . .	67000	5. Наемъ на канцел.	10000
7. Непредвидени . . .	5000	6. Завлати и възнагр.	87600
8. Ежегодна помощъ за водния спортъ отъ М-вото на Н. прѣдѣление . . .	100000	7. Конкурси . . .	5000
	414600	8. Вн. за фондовете	5000
		9. Непредвидени	7000
		10. Воденъ спортъ . . .	155000
			414600
II.		II.	
9. Помощъ отъ държавата	2000000	11. Постройка на басыни, лодки и др.	2000000
А всичко	2414600		2414600

Забележка 1: Годишниятъ членски вносъ се определятъ:

- а) за възрастни се внася въ Гл. управ. тѣло по 70 лева;
б) за втори членъ безъ списанието, се внася въ Гл. управ. тѣло

по 10 лева; в) за учени се и войници съ списанието се внася въ Гл. управ. тѣло по 50 лв.; г) за легионери съ списанието по 60 лв., отъ които 10 лв. фондъ „Воденъ спортъ“; д) за учени се, членове на мл. групи, безъ списанието, по 10 лв.; е) за легионери, безъ списанието по 10 лв., които изцѣло сж за фонда „Воденъ спортъ“.

Забележка 2: На клоновете се разрешава да събиратъ въ повече отъ предвиденитъ въ забележка първа вноски въ полза на касата на съответния клонъ.

Забележка 3: Излишниятъ отъ така упузаниения бюджетопроектъ се разпредѣлятъ: 70% въ Резервентъ фондъ, а останалитъ 30% въ разнитъ фондове по решение на Глав. управително тѣло.

Забележка 4: Задължаватъ се клоновете да внасятъ въ края на всѣки месецъ постѣпилитъ суми отъ членски вносъ.

БЮДЖЕТОПРОЕКТЪ

на фондовете на Българския народен морски сговоръ за 1939 година.

1. Черноморски наученъ институтъ	3. Воденъ спортъ
2. Лѣтни колонии	4. Морски музей
5. Учебенъ корабъ „Отецъ Паисий“.	

Приходъ Разходъ

1. По § 8. отъ разходния бюджетъ на Гл. управ. тѣло за 1939 год.
2. Въмнява се въ дългъ на Гл. упр. тѣло да реализира приходитъ на фондовете съгласно правилницитъ на сѣдитъ фондове.

1. Разрешава се на Гл. управ. на Българския народен морски сговоръ да прави разходи презъ 1939 год. съгласно правилницитъ на фондовете.

Книжнина

Многовъковниятъ ни стремежъ къмъ югъ — отъ полковника отъ генералния щабъ о. з. Александъръ Ганчевъ.

Известниятъ нашъ военно-политически писателъ г-нъ Ал. Ганчевъ, редовенъ сътрудникъ на в. в. „Отечество“ и „Слово“ и който попиткога помѣства статии въ нашето списание, е издалъ интересна и добре обоснована брошура подъ горния надсловъ.

Много рѣдко у насъ излизатъ трудове, които толкова ясно, а бихме казали и така твърдо да кристализиратъ основнитъ на нашата 20-годишна идейно морска организация.

Вземете нашата брошура „Излазъ на Бѣло море“, издадена преди десетъ години, когато много съвѣсти сж бѣха пречупили подъ ударитъ на чуждата пропаганда, и я сравнете съ тоя отличенъ трудъ на г-нъ Ал. Ганчева, за да видите, че нищо не ни дѣли отъ еднаквостъ въ мислитъ; но тогава нашата организация носѣше апостолски кръстъ, а днесъ всѣко посѣто семе за българското Бѣло море, мира разорана нива.

Г-нъ Ганчевъ веднѣжъ направилъ комплиментъ на организацията ни, че той се удивлява на нашата упоритостъ и методичностъ въ преследване на разбиранията ни, и че дейци въ вътрешността на страната чужди на морето, съ квитанции въ джоба си, записватъ съмисленици на дѣлото ни „Къмъ морето и Дунава за напредъкъ“.

А нашата радостъ е още по-голяма, защото самиятъ авторъ си отчасти отговаря напълно въ съгласие съ насъ, като още на първа страницата пише: „свѣтовната търговия е била и ще бѣде всѣкога морската търговия, защото е между всички други, шосейни, желѣзопѣтни и въздушни съобщения, най-изгодното, най-удобното и, при това, най-износното сръдство за превозъ и съобщение“!

Ето затова Българскиятъ народен морски сговоръ още отъ първия денъ на своя животъ работи за развитието на нашия търговски флотъ на море и Дунава и свързания съ тѣхъ излазъ на Бѣло море.

Но г-нъ Ганчевъ, вѣрваме, че единъ денъ ще ни разбере още по-добре и по поводъ на нашитъ разбирания за военния ни флотъ на морето и Дунава, въ връзка съ отбраната на брѣго-

ветъ, защото още сега действията въ Ламаншъ—Падекале и въ Сръдиземно море на дветъ воюващи страни, комбиниранитъ действия на флота, въздушнитъ сили и армията въ Норвегия и действията на германския подводенъ и въздушенъ флотъ и леки морски единици, свързани съ морскитъ и въздушни бази въ Норвегия, Дания, Холандия и Белгия, показватъ, че всѣка нова военна сила, а въ това число и авиацията, заема своето мѣсто въ кѣзарата на „военнитъ действия“ за водене войната и че всички заедно сж упората на бъдещето на единъ народъ.—Владението на морето, бѣше, е и ще бѣде народна мощъ, и тя мощъ ще се крепи на съвокупността на всички военни сръбства, а въ това число и на военния флотъ, за който сжшо ратува Българскиятъ народен морски сговоръ.

Българскиятъ народен морски сговоръ ратуваше непрестанно за нова Европа, или по-скоро за новия балкански полуостровъ, на базата всѣкому своето, и затова ний посрѣщаме съ задоволство мисълта на г-нъ Ганчевъ на стр. 29, че „очакваната утрешна нова Европа ще е възможна само, ако тя бѣде изградена върху строгото зачитане взаимнитъ интереси и права на отдѣлнитъ народи, върху справедливостта“.

Съдържанието на книгата: Значението на воднитъ съобщения, върховнитъ стремежи на българитъ къмъ южнитъ морета, значението на Балканския полуостровъ и кръстосанитъ интереси на нѣкои велики сили, югоизточна Европа и сѣдбата на България въ края на XIX и началото на XX вѣкъ, Гърция и нашия излазъ на Бѣло море, намѣсата на великитъ сили победителки въ края на свѣтовната война, нуждата на България отъ бѣломорския брѣгъ, прѣжититъ въ миналото за справедливото разрешение на въпроса, Гърция и днешната война и нашия стремежъ къмъ югъ, ни даватъ правото да я препорѣчаме на нашитъ читатели, особено въ сегашния моментъ.

Тя се намира у автора ул. „Мизия“ № 7, София и струва 10 лева.

Александъръ Маноловъ.

Поправка. На стр. 154 надписътъ подъ клишето да се чете „Крайбрежieto на Балчикъ“.

Страница за малките

Весел Паспалеева

Предъ Тутраканъ

Предъ Тутраканъ славно
гърмятъ барабани,
пристигатъ войскитъ крилати,
Станете герои!
надъ Добруджа равна
развихри криле свободата!

Отъ вашия подвигъ
духа си калихме,
израстнахме бодри и силни.
Затуй радостта ни
сега не притихва,
приижда въ потоци обилни...

Звезда златочела
Надъ Добруджа равна
навъки свободно ще грѣе,
станете, герои!
Надъ Тутраканъ славно
трибагренникъ гордо се вѣе.

Ангелъ Каралийчевъ

Весел Паспалеева

Добруджанче

Съ знаме свилено те кича,
лодчице крилата,
днесъ надъ моя край обиченъ
грѣе свободата!

Мама здравецъ ми откъсна
и гегини бѣли,
съ благодарностъ да ги прѣсна
предъ войскитъ смѣли.

Бързай, лодчице игрива,
по водитъ бистри,
като златенъ змей извива
пхтътъ къмъ Силистра...

Приказна за лакомата щука

Тамъ, където Камчия се влива въ Черно море,
има стари върби. Подъ върбитъ се точи бѣла пж-
тека. Тя води къмъ една малка кжша съ единъ
прозорецъ, който свѣти нощемъ като око на ко-
таракъ. Дворътъ на кжщата е обрасълъ съ пача
трева, а по затрънения плетъ пълзятъ тикви и кра-
туни. Веднѣжъ стопанинътъ на кжщата се върна
отъ риболовъ, прострѣ мрежата върху пачата трева
да съхне и рече:

— Като се наведохъ да изтегля мрежата на
брѣга, часовникътъ ми падна отъ джоба въ рѣката.
Сблѣкохъ се, деветъ пжти се гмуркахъ подъ во-
дата, ала не го намѣрихъ. Много хубавъ часовникъ
бѣше. Нощемъ ми чуруликаше като птиче до гла-
вата. Две години отдѣляхъ отъ залька си, за да
го купя. Думахъ си: като порастне Нунето, ще му
го подаря.

— Нищо татко, — обади се малкиятъ Наумъ,
синътъ на рибаря. — Азъ когато порастна ще
стана часовникарь и ще ти направя за всѣки джобъ
по единъ часовникъ.

Рибарътъ изсипа отъ торбата цѣлъ купъ
риба въ една кофа, надѣна я на ржката си и
тръгна къмъ селото. Нунето слѣзе по бѣлата пж-
тека, нагази въ синия рѣченъ пѣськъ. Почна да
събира седефени мидени черупки. Като му омръз-
наха черупкитъ, запретна си крачолитъ, нагази въ
рѣката и подгони малкитъ чевръсти рибки.

— Защо пжкъ и азъ да не стана рибаръ? —
си рече момчето и смѣхна отъ главата си широ-
ката вехта бащина шапка. Наведе се и нагребя
вода отъ рѣката. И не щешъ ли, щомъ водата
изтече, на дъното на шапката почна да се мѣта

една сребърна рибка — катеринка. Мъничка, тре-
петна, свѣтлоока.

— Добре дошла! — викна зарадванъ Нунчо
и почна да разглежда пленницата.

— Благодаря! — отвърна съ тънко гласче
рибката, по-тънко отъ гласчето на комаръ.

— Брей, ти си знаела български езикъ, къде
си го учила?

— Научихъ го доле клай голѣмия пѣськъ,
когато бѣше лѣтото. Тамъ подъ вълбитъ всѣки
день иглаеха малки деца отъ забавачницата. Много
бѣха смѣшни. Клатѣха се по пѣська като палета.
Биеха се съ седефенитъ мидени черупки. Азъ ги
слушахъ, като пликазватъ и научихъ езика имъ.

— Чудесно! — извика Нунчо. — Само такава
рибка като тебъ не бѣхъ ялъ.

— Но защо искашъ да ме ядешъ? Ти да не
си щука?

— Не съмъ щука азъ, но ще те изямъ, за-
щото не можешъ да изговаряшъ буквата „Р“.

— Моля ти се, бате Нунчо, пусни ме да си
ида, догодина на пѣська доле ще дойдатъ децата
отъ пълво отделение. Обещавамъ ти да науча отъ
тѣхъ буквата. Виновна ли съмъ, че най-напледъ
додоха да лѣтуватъ на пѣська деца отъ забавач-
ницата и тѣ ми станаха учители?

Нунчо се размисли. Спомни си за татковия
часовникъ и въздъхна.

— Какво въздишашъ? — погледна го рибката
съ малкитъ си като просени зрънца очета.

— Нищо. Спомнихъ си за падналия тая су-
тринъ въ водата татковъ часовникъ. Много хубавъ
часовникъ бѣше.

— Чувай, — подскочи сребърната катеринка въ шапката, — ако ме пустнешъ, обещавамъ да намѣля татковия ти часовникъ. Пусни ме бе, бате Нунчо, за една либка ще получишъ единъ часовникъ. Малко ли е?

— Добре, ще те пусна. Ще седна ей тукъ на пѣска и ще чакамъ. Ако за единъ часъ време не се явишъ да ми кажешъ къде е часовникътъ, ще те нарека лъжкия.

— Господи, — провикна се катеринката, — азъ съмъ най-честната либка въ Камчия. Ако искашъ мога да ти донеса едно свидетелство отъ либния областенъ съдъ за честностъ. Хайде сега, пусни ме, че започвамъ да се задушавамъ. Не мога да живѣя на сухо.

Нунчо я хвана съ два прѣста и я хвърли.

— Хопля! — извика катеринката и тупна надолу съ главата въ тихата вода на Камчия.

Нека сега оставиме Нунча, той ще почака — и да надникнемъ подъ зеления подводенъ камъкъ въ дълбокия виръ. Какво има тамъ? Тамъ има една лакома щука съ дълга глава и съ празенъ коремъ. Щуката се пробужда. Излиза отъ гнѣздото си. Бѣгайте рибки златоперки! Щуката мръдна къмъ брѣга. Видѣ, че върху единъ сухъ камъкъ стои една мокра жаба и квака.

— Какво правишъ тамъ? — извика щуката.

— Пѣя, — отвърна гордо жабата. — Азъ съмъ водно радио.

— Влѣзъ да попѣешъ въ моя коремъ! — тихо продума щуката, подскочи, отвори голѣмата си уста и налага жабата.

Завъртъ се нагоре, надолу. Спрѣ подъ единъ лешникъ, въ чийто клони си бѣше свило гнѣздо едно сладкопойно птиче — славейче. Въ гнѣздото тревожно писукаха три малки пилета. Майката, нацнала на съседното клонче, ги мамѣше:

— Насамъ, маминитѣ, насамъ! Не бойте се! Разтворете си крилцата и махайте!

Птичетата излѣзоха едно следъ друго къмъ нея. Натрупаха се на клончето и го огънаха.

— Вие сте чудни летци! — похвали ги майката. — Като порастнете, ще ви пратя въ Божурице. Тамъ има училище, въ което ще се научите да управлявате самолети. Сега азъ ще мина отвѣдъ Камчия. Гледайте какъ летя и трѣгвайте подире ми. Хайде!

Птичката се дигна надъ рѣката и малкитѣ ѝ рожбици се навървиха подире ѝ. Но щомъ като стигнаха насрѣдъ рѣката, лакомата щука извика на най-подирното:

— Стой!

Птичето трепна. Сърдцето му се сви. Забъркано се завъртъ надъ водата. Крилцата му се пре-

сѣкоха, то падна. Щуката го лапна и се втурна следъ другитѣ две, но тѣ вече бѣха отвѣдъ.

Заплакаха сиротнитѣ славейчета на брѣга за погубеното птиче, толкова тъжно, че разплакаха шумкитѣ и камѣнитѣ край рѣката.

А старата разбойница щуката отиде къмъ дълбокия виръ, подгони единъ ракъ напредъ, но той избѣга назадъ. Озърна се. Видѣ въ дълбочината нѣщо, свѣти като мида. И свѣти и чука.

— Какво ли е туй нѣщо? Дали е за ядене? Ако е живо — ще го изямъ. Трѣбва да е живо, защото, ако бѣше умрѣло, нѣмаше да чука! — мѣдро рече щуката и налага часовника на Нунчовия баща. Часовникътъ затрака въ корема ѝ.

— Сега, ще ида къмъ бѣлия пѣсъкъ да закуся съ катеринки — рече щуката и трѣгна.

Наближи пѣска, разтвори устата си и по-сегна безшумно да се приближи къмъ сребърнитѣ рибки, които безгрижно играеха до брѣга. Но рибкитѣ чука отдалечъ чукалото на часовника. Обърнаха се назадъ, видѣха щуката и се прѣснаха като малки стрели. Най-напредъ бѣгаше катеринката, която бѣше хваналъ Нунчо въ шапката си. Тя не отиде навѣтре въ рѣката да се скрие подъ нѣкое коренче, а се спушна къмъ пѣска, гдето бѣше седналъ Нунчо. Изхвъркна нагоре и извика:

— Бате Нунчо, тичай за млежата! Подиля малко ще ти докаламъ една щука до блѣга. Мѣтай отголе ѝ млежата!

Нунчо се затече за мрежата, а катеринката се върна къмъ щуката. Почна да бѣга напредъ, както лястовичка се вие предъ нѣкоя граблива птица, помами я къмъ брѣга.

— Стой! — викна уморената щука и се блѣсна накрая.

Тогава Нунчо метна мрежата отгоре ѝ. Измъкна я на брѣга. Хвана я здраво за шията и лакомата риба почна да се бие съ опашката си. Ала Нунчо бѣше безстрашно момче и не я пусна. Отнесе я горе въ къщи и я пусна да подскача върху пачата трева. Щуката подскача и удря съ опашката си тревата, докато капна отъ умора и омокна. Вечерта татко му се върна отъ пазаръ. Майката рече:

— Нищо нѣма за вечеря.

— Азъ хванахъ една щука, мамо, опечи ѝ — обади се Нунчо.

Бащата взе ножа да разпори щуката и като намѣри въ корема ѝ часовника си, засмѣ се и поглади Нунча по главата:

— Ти си по-голѣмъ рибаръ отъ мене, синѣ! Ти вече ловишъ сребърни часовници и шуки.

— Дребна работа, — отвърна Нунчо. — Когато порастна, азъ ще хвана кити!

Съдържание:

1. Добруджа и Б. Н. М. С., 2. Ново българско море — Д. Василевъ, 3. Българскитѣ моряци въ свободна Добруджа — Крумъ Кънчевъ, 4. Освобождението на Каварна — Ал. Бѣгажевъ, 5. Калиakra — Крумъ Кънчевъ, 6. О. Добруджански край — В. Игнатовъ, 7. Освободители — Г. Свириевъ, 8. Изъ живота и дейността на организацията, 9. Книжнина, 10. Страница за малкитѣ: Предъ Тутраканъ (стих.) — В. Паспалеева, Добруджанче — В. Паспалеева, Приказка за лакомата щука — Анг. Караличевъ.

Редакционенъ комитетъ: лейтенантъ В. Паспалеевъ, д-ръ Г. В. Паспалевъ, д-ръ П. Д. Спорчевъ и д-ръ Ст. Ив. Стояновъ.

ИСКОВИЧЪ & ЛЕВИ А. Д.

Придворни доставчици

РУСЕ — СОФИЯ

фабрика за химически произведения и тенекиени издѣлия.

Телефони: Русе: 22-33 и 22-34 — София: 3-27-67.

Първа Българска Петролна Индустрия А. Д. — Русе петролна рафинерия

Производство на **бензинъ, петролъ, газьолъ, пжкура**

Вносъ на всички видове петролни деривати.

Генерално представителство на свѣтовно известнитѣ американски

Телеграми: Рафинерията.

масла „Сънъ Ойлсъ“.

Телефонъ 2851.

Българско Акционерно Дружество „ПОСТОЯНСТВО“ — Русе

Производство на всѣкакви памучни, ленени, конопени и полуютени платове и бризенти.

Телефонъ 26-91.

„ЮТА“

Акционерно дружество — Русе

Телегр. адресъ: „Юта“

Телефонъ 25-55.

ДИНАМИКА А. Д.

СОФИЯ, пощенска кутия № 190
За телеграми: Динамика, София

ул. Московска № 7
Телефонъ: 2-33-38

ТЕХНИЧЕСКО БЮРО и ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

Кораби и лодочни дизелови мотори
Пристанищни транспортни уредби, инсталации и машини
Мостови строежи отъ всѣкакъвъ видъ (извършени предприятия:
Аспаруховия мостъ въ Варна и ферибоота въ Русе)
Котли, водни и парни турбини и парни машини
Всички видове желѣзни конструкции
Въздухоопръснителни инсталации и хладилни инсталации.

Печатница „Войниковъ“ — Варна — Тел. 26-82

ДЪРЖАВНИ МИНИ

КАМЕНОВЪГЛЕНИ МИНИ

ПЕРНИКЪ

БОБОВЪ-ДОЛЪ

МАРИЦА

ПРОИЗВОДСТВО НА КАМЕННИ ВЪГЛИЩА И БРИКЕТИ

ДОСТАВКА НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ

за всички видове индустрии въ и около гр. Перникъ
и въ Старо-загорската електрификационна областъ
ПО СПЕЦИАЛНИ ИЗНОСНИ ЦЕНИ.

Вноски и поръчки за въглища и брикети се правятъ навсѣкжде
въ страната чрезъ

1. Българската народна банка — преводна служба.
2. Българска земеделска и кооперативна банка — преводна служба.
3. Телеграфо-пощенскитѣ станции — чекова смѣтка № 50.
4. Популярнитѣ банки.
5. Банка Български кредитъ А. Д.
6. Каситѣ на държавнитѣ мини.

съ специални формуляри, съ изчерпателното попълване на които става излишно
да се пише отдѣлно писмо—уведомление отъ страната на клиентитѣ.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ на ДЪРЖАВНИТѢ МИНИ

ВЪ ГР. ПЕРНИКЪ

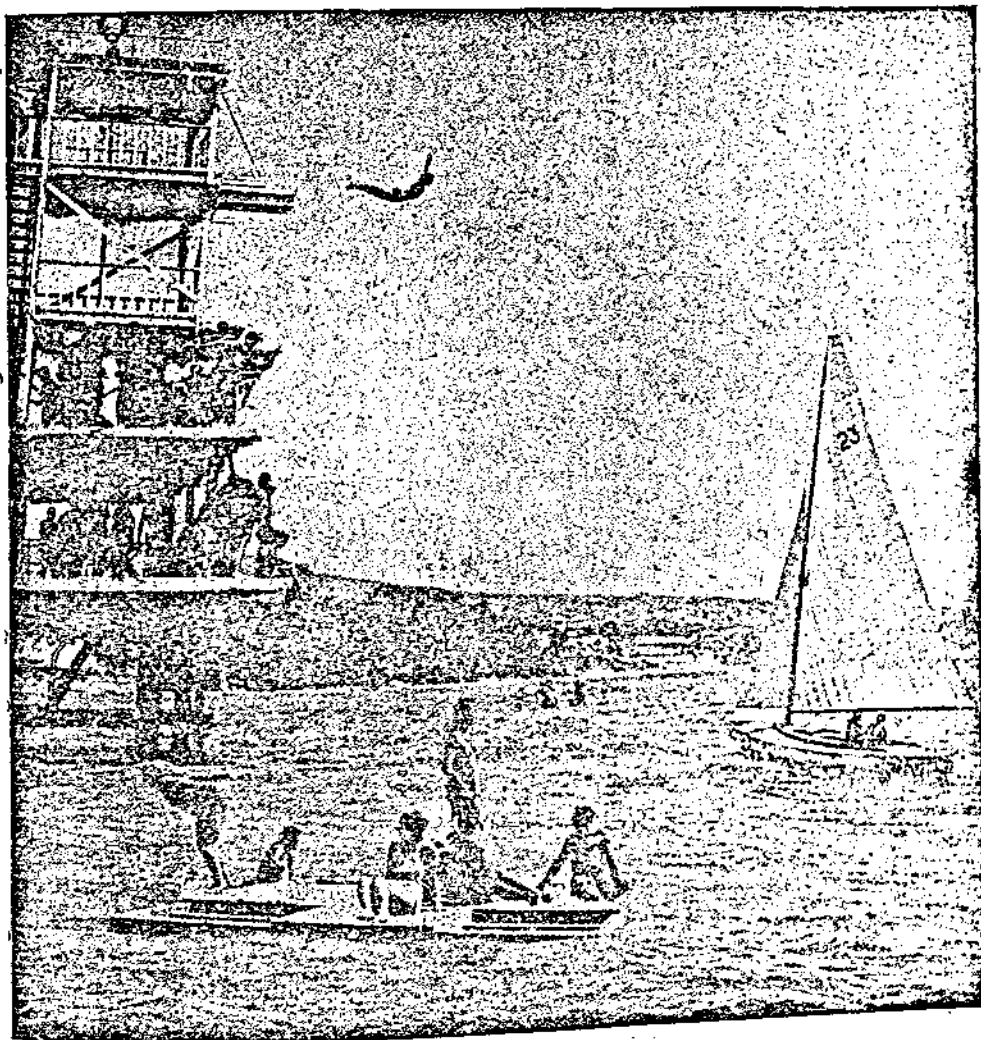
АГЕНЦИЯ НА МИНИТѢ ВЪ СОФИЯ

ул. Раковски № 90 — Телефонъ 2-18-49.

ПОСЕТЕТЕ ВАРНА

ПОСЕТЕТЕ ВАРНА

ЦАРИЦАТА на ЧЕРНО МОРЕ

ЕДИНСТВЕНИЯ
ПО СВОЕТО
МЪСТОПОЛОЖЕНИЕ
И КЛИМАТЪ
МОРСКИ КУРОРТЪ
ВЪ ЮГО-ИЗТОЧНА
ЕВРОПА.

Великолепенъ плажъ. Най-модерно уредени морски студени и топли бани. Максимална лъковитостъ.

Всѣкакъвъ видъ морски спортъ. Ручъ-банъ (водна пързалка).

Категоризирани и нормирани хотели, пансиони, вили, квартири и ресторанти.

50% намаление за пътуване по Б. Д. Н. презъ сезона.

Чудни околности за екскурзии и излети, красива природа.

Всѣкидневни концерти обѣдъ и вечеръ въ морското казино. ДАНСИНГЪ-БАРЪ.

Устройство морски тържества и забави.

Изборъ на „Царица на планина“.

Музикални тържества.

КУРОРТЪ „СВ. КОНСТАНТИНЪ“

Прелестно кѣтче край морския брѣгъ за истинска почивка и отмора.

Плажъ — морски топли и студени бани.

Първокласенъ ресторантъ.

Джазъ. Дансингъ.

Хотела ремонтиранъ. Стаитъ снабдени съ течаща изобилна вода. Ангажирание стаитъ предварително.

Редовна автобусна връзка съ града.

БЪЛГАРСКО ТЪРГОВСКО ПАРАХОДНО ДРУЖЕСТВО—ВАРНА

Дружеството поддържа редовни съобщения отъ черноморските пристанища и Дунава до северните европейски страни: Франция, Англия, Белгия, Холандия, Германия, Дания и пр.

Освенъ тая континентална линия, която се поддържа съ три първокласни линейни параходи типъ „Родина“, дружеството поддържа редовни и извънредни линии между черноморските пристанища и всички страни на Близкия изтокъ: Турция, Гърция, Италианските острови — Додеканеза, Сирия, Палестина и Египетъ, като се посещаватъ полжтните пристанища: Цариградъ, Родосъ, Бейрутъ, Хайфа, Александрия, Портъ-Сайдъ и Пирея.

Тия последни пътувания даватъ възможностъ въ единъ срокъ отъ 20 дни най-много и съ разходи, които не надминаватъ ония, необходими за преживяване въ страната за същото време, да се видятъ останките и паметниците на всички древни култури: египетска, асировави-лонска, старогръцка, византийска, арабска и пр., много отъ които паметници, по своята величественост и художественост, сж още недостигнати.

Пътуванията за Леванта — Близкия изтокъ се извършватъ съ голѣми и луксозни параходи, „Царъ Фердинандъ“, „Шипка“, „Варна“ и „Бургасъ“, при всички удобства за приятно и неусѣтно пътуване по морета, които съдържатъ безбройни природни красоти: Босфора, Златния Рогъ, Мраморно море, Дарданелитъ и осяния съ острови Архипелагъ, много отъ които се издигатъ на хиляди метра надъ морската повърхност.

Последното пътуване дава възможностъ да се посетятъ и всички свети мѣста на еврейската, християнската и мохамеданската религия.

Никое друго пътуване не може да даде толкова голѣмо разнообразие на неизгладими впечатления отъ природата и творенията на човѣшкия гений въ неговитъ най-всестранни прояви отъ началото на човѣшката история до днесъ.

Дружеството поддържа редовни съобщения два пъти презъ седмицата и между всички български черноморски пристанища съ луксозния бързоходенъ параходъ „Евдокия“.

Освенъ горните редовни линии, дружеството презъ лѣтните месеци прави и извънредни пътувания отъ Варна до Цариградъ съ параходитъ „Царъ Фердинандъ“ и „Бургасъ“ съ престояване въ Цариградъ цѣли три дни.

Пътуването между двѣта пристанища трае само 12 часа — една нощъ.

Презъ сжщитъ лѣтни месеци п/х „Евдокия“ плава крайбрѣжно по специално разписание, съ намалени тарифи и възможностъ да се посетятъ всички пристанища отъ цѣлото българско крайбрѣжие въ течение само на 36 часа.

И при екскурзиитъ до Цариградъ и обратно, и при пътуванията отъ Варна и Бургасъ до Ахтополъ и обратно, пътниците ношуватъ на параходитъ и, ако желаятъ, могатъ да получаватъ и храната си тамъ на сравнително износни цени.

Разписанията, както и тарифитъ на всички пътувания, които извършватъ корабитъ на Българското търговско параходно д-ство, редовни и извънредни, сж дадени въ отдѣленъ проспектъ, който се намира въ всички дружествени агенции въ страната и въ странство и се раздава даромъ при поискване и направо отъ Дирекцията на дружеството; намира се и въ всички клонове на Морския Сговоръ.

I. Ценитъ на билетитъ за Александрия съ редовнитъ съобщения, които се поддържатъ два пъти въ месеца съ параходитъ „Бургасъ“ и „Ц. Фердинандъ“, само отиване или само връщане, безъ храна сж:

I класъ — 4000, II — 3000 и III — 2000.

Презъ лѣтните месеци, отъ 1 юний до 15 септемврий, се установява специална тарифа за отиване до Александрия и връщане съ сжщия параходъ, безъ прекъсване, освенъ презъ време на престоя на кораба въ нѣкое пристанище по разписание, както следва:

I класъ 6000 лв. II — 5000 и III — 4000 лв., включително и храната.

II. Ценитъ на билетитъ по нашето крайбрѣжие отъ Варна до Ахтополъ и обратно, съ п/х „Евдокия“, по лѣтното разписание, отъ 15 май до 15 септемврий, съ право на ношуване въ Царево въ помѣщенията на съответната класа сж:

I класъ лв. 300; II — 240 и III 170 лв. безъ храна.

III. Ценитъ на билетитъ до Цариградъ и обратно съ п/х „Царъ Фердинандъ“ и „Бургасъ“ презъ лѣтните месеци, съ престой въ Цариградъ три дена и ношуване на параходитъ, сж:

I класъ отъ лв. 1790 до 1390 споредъ положението на мѣстата

II 1380 1010

III 665

За храната се плаща: По Александрийската линия: закуски — 22 лв., обѣдъ — 70 лв. и вечеря — 70 лв., а пълненъ дневенъ абонаментъ по 150 лв.

По крайбрѣжието отъ Варна до Ахтополъ и обратно, презъ лѣтните месеци, пълненъ дневенъ абонаментъ отъ закуска, обѣдъ и вечеря — 80 лв.

До Цариградъ и обратно, презъ лѣтния сезонъ, само съ параходитъ, които правятъ екскурзии, се плаща дневенъ абонаментъ 126 лв. или общо за цѣлото пътуване — 452 лв.

При редовнитъ пътувания — съ п/х „Евдокия“ крайбрѣжно се плаща за закуска 15 лв., а за обѣдъ и вечеря по 50 кв., а пълненъ абонаментъ — 100 лв.

Намаления: правятъ се само отъ редовнитъ тарифи, за отиване и връщане предплатено 15%, за групи по-големи отъ 25 души — по споразумение.